

Interne kompenzacije v sozdu – da ali ne?

Zasedanje delavskega sveta SOZD, ki je bilo v ponedeljek, 16. marca v Ljubljani, je bilo namenjeno prvenstveno razpisu volitev samoupravnih organov SOZD Mercator in določitvi predloga samoupravnega sporazuma o internih kompenzacijah.

Na podlagi poročila o izvrševanju sklepov, sprejetih na 10. zasedanju delavskega sveta, je delavski svet ugotovil, da je samoupravni sporazum o trajnem poslovnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev med organizacijami na debelo in organizacijami na drobno v sestavi SOZD Mercator sprejelo 32 udeleženk tega sporazuma, 14 udeleženk pa svojega stališča kljub večkratnim urgemam centra za obveščanje še ni sporočilo. Čeravno je sporazum sklenjen s strani večine udeleženk, je delavski svet sprejel sklep, da morajo vse nedisciplinirane svoje stališče takoj sporočiti centru za obveščanje. Tudi TOZD Trgo-promet Kočevje v času od končanega usklajevalnega postopka za sprejem samoupravnega sporazuma o temeljnih plana SOZD za obdobje 1981–85 svojega stališča še ni sporočila.

Osrednja točka dnevnega reda je bila določitev predloga samoupravnega sporazuma o oblikovanju sredstev za interne kompenzacije v SOZD Mercator. Nekaj zmede je povzročilo gradivo, ki je vsebovalo za to točko dnevnega reda predlog sklepa o sprejemu sporazuma. Odtod tudi izhodišče za obravnavo, ki so jo sprožili delegati MIP Ptuj.

Delegati terjajo sistemske rešitve

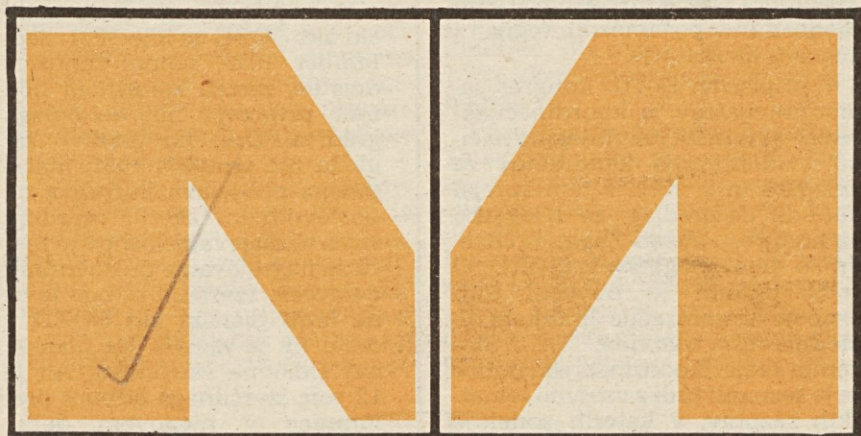
Delegati MIP Ptuj so posredovali odklonilno stališče v zvezi s sprejemom sporazuma in ga utemeljili z naslednjim: problem zagotavljanja oskrbe s proizvodi širšega družbenega pomena ni problem SOZD, temveč problem širše družbene skupnosti, ki terja sistemske rešitve. Z navedenim sporazumom se rešuje le vprašanje zatečenega stanja, ne pa celovito vprašanje pospeševanja oziroma intenzivnosti proizvodnje hrane. Za pokrivanje izpada dohodka ne oziroma pokrivanje izgube smo se že dogovorili oziroma sporazumeli s samoupravnim sporazumom o združitvi v SOZD. Predlog oziroma osnutek sporazuma izključuje in ne upošteva obveznosti, ki so jih tozdi oziroma DO sprejele v posameznih regijah za iste namene. S tem sporazumom bi se obveznosti iz istega naslova podvojile za vse tiste, ki so obveznosti na svojih področjih že sprejele. Poleg tega pa so do internih kompenzacij upravičene praviloma kmetij-

ske in proizvodne tozdi v sestavi SOZD, s katerimi udeleženske sporazuma (vsaj velik del) nima po-

skladu z določbami samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD je delavski svet sprejel sklep o razpisu volitev in določil rok za izvedbo volitev med 15. in 19. aprilom 1981 ter sprejel rokovnik predvolilnih opravil.

Izogibanje obveznostim

Kaže, da je problem združevanja sredstev za investicije za nekatere

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

LETO XVIII

Ljubljana, marec 1981

št.: 3

slovnih stikov. Gre torej za načelo čiste solidarnosti na področju, ki terja sistemske rešitve.

Kot odgovor na stališče MIP Ptuj je generalni direktor SOZD, Miran Goslar, pojasnil predvsem izhodišča oziroma okoliščine, ki terjajo rešitve znotraj samega Mercatorja. Namen in smisel sporazuma je v spodbujanju proizvodnje v kmetijskih in proizvodnih organizacijah in njihovi večji dohodkovni trdnosti. Pri tem je poudaril, da so pripombe MIP tehtne, da gre res za probleme, ki nalagajo sistemske rešitve, ki pa jih trenutno ne rešujemo z ekonomsko politiko, temveč predvsem z medsebojnimi odnosi. Odtod tudi načelo vzajemnosti v pristopu in vzajemne odgovornosti vseh udeleženk sporazuma. Zato je treba pri odločanju za ali proti sprejemu tega akta upoštevati kompleks odnosov, ne le čisto računico. Vsako separatistično obnašanje predvsem večjih organizacij, udeleženk sporazuma, bi pomenilo čisti egoizem. Zavedati se namreč moramo, da bi zavrnitev s strani več udeleženk pomenilo v posledici več združevanja za udeleženske, ki bodo ta akt sprejele. Načelo, da se kompenzacije dajejo praviloma le za interni promet in ne za promet s poslovnimi partnerji izven sozda, preprečuje, da bi iz tako združenih sredstev pokrivali tudi obveznosti, ki so jih tozdi DO sprejele iz istega naslova na svojih področjih. Upošteva se stališča, da bi se te kompenzacije oziroma sredstva, namenjena za kompenzacije, oblikovale le v tistih tozdih oziroma DO, ki imajo poslovne odnose, bi v celoti spremenilo in terjalo nov koncept sporazuma.

Po mnenju delegatov delavskega sveta je treba ob sprejemanju sporazuma ob določitvi predloga sporazuma angažirati družbenopolitične organizacije ter poslovodne in strokovne delavce v tozdih in DO in vztrajati na tem, da sporazum sprejmemo vse udeleženske. Z nekaterimi manjšimi popravki, ki na vsebino sporazuma ne vplivajo, je delavski svet s tremi vzdržanimi glasovi (MIP) določil predlog sporazuma in sklenil, da udeleženske sporazuma svoja stališča o sprejemu ali odklonitvi predloga do 20. 4. 1981 sporočijo centru za obveščanje.

S sklenitvijo samoupravnega sporazuma o poznejši združitvi v SOZD Mercator je KGZ »Sora« Ziri tudi formalno postala članica Mercatorja. Sklep o sklenitvi tega sporazuma je delavski svet sprejel soglasno.

Razpisane so volitve

Delavskemu svetu in njegovim organom ter odboru samoupravne delavske kontrole SOZD in notranji arbitraži poteče mandat. V

tozde še vedno trd oreh. Svojih obveznosti iz samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD niso izpolnile Mercator-Rožnik, TOZD Veleblagovnica Beograd, in Mercator-Velepreksrba, TOZD Trgo-promet Kočevje. Za poravnavo obveznosti tozda Veleblagovnica Beograd je Mercator-Interna banka odobrila kredit, tozdi Trgo-promet pa je na podlagi odločbe notranje arbitraže SOZD dolžan združiti sredstva takoj, ko poteče rok, sicer bo dolgovani znesek izterjan z izvršbo.

Predsednica izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD je prisotne seznaniila s potekom oblikovanja predloga planskega akta SOZD za leto 1981. Pri tem je ugotovila, da planski akt Delovne skupnosti SOZD ustreza določbam oziroma vsebini samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci Delovne skupnosti SOZD in delavci TOZD in DO, združenih v SOZD, da pa nekatere planski kazalci Delovne skupnosti še vedno odstopajo od dogovorjenih meril. Pri tem je poudarila, da je to posledica plani-

Z zasedanja DS SOZD. Foto Matjaž Marinček

ranja v tozdih in DO, kar Delovno skupnost oziroma njene delavce pri razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodek in skupno porabo ne sme odvrniti od obnašanja po dogovorjenih merilih.

S tem je bil dnevni red 11. zasedanja delavskega sveta SOZD izčrpan, delegati pa so bili obveščeni, da bo naslednje zasedanje že 31. marca, ko naj bi prejeli planski akt, o katerem je tekla v mesecu marcu poprejšnja obravnava

Foto Matjaž Marinček

4. zimska Mercatoriada

Matjaž Marinček

Vsako leto bolj množično

Športne igre delavcev in združenih kmetov Mercatorja, imenovane tudi Mercatoriada, zberejo vsako leto več navdušenih pristašev rekreacije in športa. Letošnjih zimskih iger, četrtih po vrsti, se je v soboto, 7. marca, v prečudovitem vremenu, na terenu okrog hotela Bor na Črnem vrhu, udeležilo že 286 tekmovalk in tekmovalcev v 23 ekipah, ki so v mnogih primerih združevale delavce iz več tozdv.

Prireditelj iger je bil koordinacijski odbor za rekreacijo in šport sozda, pokrovitelj pa delovna organizacija M-Sadje zelenjava. Po tehnični plati je pri organizaciji zopet uspešno sodeloval ljubljanski smučarski Krim. Osvežitev za vse udeležence iger sta prispevala

dolgoletna Mercatorjeva poslovna partnerja, KK Vipava in Fructal.

Se posebej razveseljav je podatek, da so bile med ekipami tudi vse v letošnjem letu na novo organizirane in združene organizacije.

O dosežkih skupin in posameznikov poročamo na str. 11

Prihodnji mesec v Mercatorju volitve

17. aprila pred dvema letoma so bili v sozdu Mercator izvoljeni delegati delavskega sveta, samoupravne delavske kontrole in notranje arbitraže na ravni sozda. Mesec dni pred iztekom njihovega mandata je delavski svet SOZD Mercator na 11. zasedanju dne 16. marca 1981 razpisal volitve z naslednjim sklepom: Razpišejo se volitve delegatov za naslednje organe samoupravljanja SOZD Mercator:

- delavski svet
- odbor samoupravne delavske kontrole
- notranjo arbitražo

v vseh temeljnih in delovnih organizacijah v sestavi SOZD Mercator in v Delovni skupnosti SOZD, v dneh od 15. do 19. aprila 1981 – po postopku, ki ga določajo interni samoupravni akti in v skladu s priporočili KO sindikata SOZD.

Delavski svet je določil tudi roke nekaterih ključnih opravil v kandidacijskem postopku, in sicer:

- do 25. marca 1981 organi sindikalnih organizacij na ravni DO izvedejo kandidacijske konference oziroma zbere
- do 30. marca 1981 volilne komisije v tozdih oziroma enovitih DO sprejmejo sklep o določitvi ali zavrnitvi predlogov kandidatov

– do 10. aprila 1981 volilne komisije objavijo potrjene kandidatne liste po ustaljenem načinu obveščanja v tozdih in DO

– do 30. marca konference oziroma IO sindikata sporočijo sklep o evidentiranih kandidatih za odbor samoupravne delavske kontrole po posameznih dejavnostih koordinacijskemu odboru sindikata SOZD

– do 6. aprila KO sindikata SOZD sprejme sklep o soglasju h kandidatom in posreduje enotno kandidatno listo za odbor samoupravne delavske kontrole v potrditev volilnim komisijam OZD

Navodila za izvedbo volitev s priporočili o kriterijih pri izboru kandidatov je KO sindikata poslal vsem sindikalnim organizacijam in volilnim komisijam po svoji seji, ki je bila 25. februarja 1981.

V tej številki

Na 2. strani objavljamo zapise, ki se nanašajo na dogajanje na ravni sozda: področje planiranja, interne banke, AOP in sindikata

3. stran bi se lahko imenovala informativno izobraževalna: nadaljujemo z Malim ekonomskim leksikonom, sodelavka iz interne banke pa je pripravila informacijo o poslovanju z verižnim čekom

Na 4. strani si vsekakor preberite navodila samoupravne delavske kontrole – nastala so v enem od tozdv, nanašajo pa se na vse

Na 5. in 6. strani predstavljamo oziroma se predstavljata dve temeljni organizaciji

Strani 7 in 8 prinašata pripevke iz naših kmetijskih organizacij.

Stran 9 je namenjena novicam iz severovzhodne Slovenije in so jo to pot spet napolnili sodelavci iz Mercator-Izbire-Panonijske Ptuj

Stran 10 je do polovice namenjena sodelavcem s štajerskega področja, v drugem delu pa obravnava delovne razmere

Na 12. strani se boste seznanili z novostjo Mercator-Nanosa v Cerknici

Pred letno konferenco koordinacijskega odbora sindikata SOZD

Vesna Bleiweis – Center za obveščanje

Priprave na III. kongres samoupravljalcev

Koordinacijski odbor sindikata SOZD Mercator se je sestel na 251. redni seji 25. februarja. Namenjena je bila predvsem načrtom za pripravo letne konference. Na seji je bil navzoč tudi predsednik občinskega sveta ZSS Ljubljana Vič-Rudnik, Janez Čebulj.

Večji del razprave na 21. seji koordinacijskega odbora sindikata SOZD Mercator je bil posvečen uresničitvi zahteve koordinacijskega odbora sindikata, da sodeluje v postopku za ponovno imenovanje direktorja M-Rožnik, TOZD Veleblagovnica Beograd. Iz informacije, ki sta jo na podlagi osebnega sodelovanja na sestanku predstavnikov samoupravnih organov TOZD ter družbenopolitičnih organizacij TOZD in Skupščine občine Novi Beograd podala predsednik koordinacijskega odbora sindikata in namestnik gene-

ralnega direktorja SOZD, je bilo razvidno, da so dogovorjeni roki in obveznosti, ki jih mora opraviti TOZD Veleblagovnica oziroma njen poslovodni organ. V zvezi s tem bo koordinacijski odbor sindikata SOZD ponovno obravnaval zadevo in jo reševal v smislu določb zakona o združenem delu ter usklajevanja in sporazumevanja.

Gradivo za letno konferenco, ki bo predvidoma 25. marca 1981 v Ljubljani, pripravi delovna skupina, ki jo sestavljajo: Franc Škof, Suzana Modrijan, Vera Valant, Kristina Antolič, Irena Jurca in

Nada Kovač. Letne konference naj bi se poleg članov koordinacijskega odbora sindikata in predsednikov osnovnih organizacij zveze sindikata iz tozdov in DO udeležili tudi predstavniki konferenc sindikata v delovnih organizacijah. Teme, ki naj jih zajema gradivo bodo: ustavna dopolnila, ocena letnih članskih sestankov, priprave na kongres samoupravljalcev ter specifični problemi delavcev v dejavnosti in v posameznih regijah v sestavi Mercatorja.

V pripravah za III. kongres samoupravljalcev je koordinacijski odbor sindikata razpravljal o načinu evidentiranja kandidatov za delegate in v zvezi s tem sprejel pobudo, da predlaga za delegatko na kongresu Jasno Žagar, predsednico delavskega sveta SOZD. O svoji pobudi je obvestil tudi osnovno organizacijo sindikata M-Mednarodna trgovina, TOZD Slovenija sadje. Koordinacijski odbor se je seznanil tudi z vsebino tematskih razprav, v katerih sodeluje SOZD Mercator kot nosilec.

Iz koordinacijskega odbora sindikata je izšla tudi pobuda, da za podelitev nagrade samoupravljalcem mesta Ljubljane predlaga Jasno Žagar, za podelitev sindikalnih priznanj (plakete) pa Vero Aljančič iz Delovne skupnosti SOZD, Slavko Damjanovič iz M-Rožnika, TOZD Grmada, za srebrni znak sindikata Ireno Jurca iz M-Nanos ter Kristino Antolič iz M-Izbira Panonija Ptuj.

Na rob 12. in 13. seji izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD

Vesna Bleiweis

Planiramo, planirate...

Osnutek letnega planskega akta SOZD je izdelan v poprejšnji obravnavi v vseh TOZD in DO, združenih v SOZD. Težko pričakovano, načrtovano dete je rojeno. Botrovalo mu je sporazumevanje, dogovarjanje, usklajevanje in, brez zlobe, tudi nekaj barantanja.

Prve priprave na letni planski akt SOZD za leto 1981: september 1980, potem množica dejstev, zaradi katerih ni bilo moč pripraviti niti delovnega gradiva. Delovno gradivo zagleda luč januarja 1981, maratonska predelava, razprava na poslovodnem svetu: osrednja tema ukslajevanje osnov in meril za nagrajevanje poslovodnih delavcev. Izvršilni odbor zavrne letni planski akt SOZD v delu, ki se nanaša na planski akt Delovne skupnosti. Ali je 12 seja izvršilnega odbora prelomnica v njegovem delu? Planski akt Delovne skupnosti ni usklajen s samoupravnim sporazumom o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci Delovne skupnosti SOZD in delavci TOZD in DO, združenih v SOZD! S sklenitvijo tega sporazuma so delavci Delovne skupnosti prevzeli obveznosti, da v svojem planskem aktu opredelijo in kvantificirajo de-

la, ki jih opravljajo kot zadeve skupnega pomena, prikažejo sistemizacijo del in nalog ter cilje izvajanja teh nalog, kadrovske strukture ter uporabnike storitev v primerih, ko ti posebej izstopajo. Hkrati pa morajo delavci Delovne skupnosti zagotoviti rast povprečnega osebnega dohodka in skupne porabe na delavca v Delovni skupnosti v skladu s povprečno stopnjo rasti osebnih dohodkov in skupne porabe na delavca v TOZD in DO, združenih v SOZD. Prvi osnutek planskega akta Delovne skupnosti tem zahtevam ni povsem ustrežal in zato so ga člani izvršilnega odbora soglasno zavrnil. Nedoslednost pri sestavi planskega dokumenta je terjala ponovno sejo izvršilnega odbora.

Na 13. seji je izvršilni odbor ponovno ugotavljal odstopanje od sporazumom dogovorjenega. Planski kazalci Delovne skupnosti niso usklajeni z določbo 36. člena sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih. Od kod odstopanja? Razlogi so navedeni v prilogi osnutka letnega plana akta SOZD Mercator za leto 1981. Oglejte si jih, morda je tudi planiranje vaše TOZD oziroma DO eden od razlogov. Razmislite.

Iz centra za AOP SOZD

Alenka Srdič – Delovna skupnost SOZD

Več zaupanja našemu delu

Center za AOP v Ljubljani je bil v preteklosti precej časa predmet burnih razprav ob vsaki priliki, pa naj se je to nanašalo na kakovost storitev ali na način financiranja. Že pred letom in več pa so se govorice utišale, največ po zaslugi odločitve o nakupu novih strojev t. j. PDP-ja in Delte.

Dobavitelj in vzdrževalec teh strojev je Elektrotehna in sedaj, ko smo se strojev navadili in prebrodili začetne težave, resno računamo nanjo tudi v bodoče.

Prvič v letošnjem letu smo prešli na izključno financiranje preko cen za storitve, kar pomeni veliko preizkušnjo pred bodočo reorganizacijo vseh centrov za AOP v sozdu Mercator. Pripombe, ki jih še slišimo na naš račun, pa se v glavnem nanašajo na višino cen storitev in na kakovost izdelkov, ki prihajajo iz centra.

Mnenja smo, da naše cene niso previsoke, saj z njimi pokrivamo le stroške in osebne dohodke, ne ustvarjamo pa nikakršne akumulacije, ker poslujeemo v okviru delovne skupnosti, ki akumulacije ne oblikuje. Cene imamo oblikovane fiksno za leto vnaprej za enoto storitve (postavka, kuverta itd.), za večino uporabnikov pa opravljamo tudi zajem. Naše cene so sicer vsakomur na vpogled v planu za leto 1981, za primer pa naj vzamemo ceno obračuna osebnega dohodka na delavca. Ta je 55 dinarjev mesečno in vključuje:

- obrazce za zajem
- zajem podatkov
- obdelavo in tudi pripravo obdelave

d) papir za vso spremno dokumentacijo – izplačilne liste ipd., – za opravljeni dvig, razen izplačilne ovojnice ter virmanov, ki jih zaračunavamo posebej.

Pogosto slišimo pripombe, da je obračun osebnih dohodkov v drugih centrih cenejši, vendar morajo tam uporabniki običajno sami zagotoviti zajem in papir. Pri zajemu pa se pogosto zataknje, posebno ker nakup stroja za zajem za majhne obdelave ni smotrno in zato pogosto taki uporabniki zajemajo podatke na najrazličnejše načine, izvajalec obdelave pa se reši vsakršne odgovornosti za kakovost vnešenih podatkov, ker jih dobi na disketi ali na traku. Mnogi centri zaračunavajo samo obdelavo podatkov, vse ostale stroške pa nosi uporabnik sam. Če bi torej prišli k stroškom obdelave še stroške, ki jih ima uporabnik z obdelavo, bi prišli do realne kalkulacije.

Večina centrov v novejšem času ne zaračunava storitve po fiksnih cenah, ampak zaračunavajo delovni proces, ki ga opravijo – temu bi rekli, »zidajo ceno«. Ločijo stroške zajema, pripravo obdelave, stroške obdelave, programske sto-

ritve, stroške tiskanja in stroške papirja. Tako se izognejo vsakršnemu riziku, ki bi ga imeli s fiksnimi cenami.

V letošnjem letu smo še vedno obdržali cene na enoto storitve, razen stroškov za papir, ki smo jih izvezli in jih zaračunavamo posebej, ker so se cene papirja naknadno po sprejetju naših cen dvignile za 100%. Papir obračunavamo uporabnikom po dejansko porabljeni količini, po cenah, ki nam jih posreduje dobavitelj – M-Velepreškrba, TOZD Grosist. Ceno za blagovno poslovanje smo tudi kalkulativno ločili glede na to, da imajo nekateri uporabniki lasten zajem. Zavedamo se, da bi bile naše storitve lahko še cenejše, to pa ni odvisno le od naše kontrole stroškov, ampak tudi od pripravljenosti uporabnikov, da se vključijo v obdelave in s tem ceno storitvam še znižajo. Ob tem naj še omenimo, da vzdrževanja programov in razvoja ne zaračunavamo posebej, ker smatramo, da se mora proces odvijati za vse uporabnike kontinuirano, le če se programske spremembe opravijo izključno na željo posameznega uporabnika in drugim nič ne pomenijo, jih zaračunavamo posebej. Če pa gre za programsko spremembo, ki koristi vsem uporabnikom, je na voljo vsem, ne da bi to posebej plačali.

Za primerjavo naj še povemo, da je cena obračuna osebnih dohodkov v centru za AOP v SOZD Emona na delavca 55 dinarjev (v lanskem letu 45 dinarjev) vključuje pa še personalno evidenco, vendar mora uporabnik podatke zaje- ti sam in se mu papir zaračuna posebej (če zajame podatke center, ga stane vrstica 2 dinarja).

Kakovost je drugo področje, kjer nismo zadovoljni z rezultati. Najbolj pogrešamo tesnejše sodelovanje z uporabniki. Napake, ki se pojavljajo pri obdelavah, v večini primerov izhajajo iz človekovega delovanja – na eni ali na drugi strani – računalnik pa nima nič pri tem. Da bi odpravili to vrsto, je potrebno temeljito poznavanje zahtev poslovanja.

Na nekem razgovoru so nam prisotni omenili, da je širši krog udeležencev v sozdu premalo seznanjen z našim delom. Sami mislimo, da bo najboljša reklama za center boljša kakovost in nizke cene storitev, ti dve značilnosti pa bosta tudi jamstvo za večje zaupanje v delo računalniških delavcev.

Z zadnje seje zbora M-Interne banke

Samo Dostal – Delovna skupnost M-Interne banke

Program dela opravljen v celoti

Zbor Mercator-Interne banke je imel v četrtek, 26. februarja 1981 svojo 5. redno sejo drugega sklica.

Zbor je obravnaval:

- informacijo o sprejemanju Samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana Mercator-Interne banke za obdobje 1981–1985;
- poročilo o delu poslovnega odbora Mercator-Interne banke v letu 1980;
- združevanje in koriščenje združenih sredstev za investicije;
- poročilo o poslovanju Mercator-Interne banke v letu 1980;
- ugotovitev likvidnostnega investicijskega potenciala;
- informacijo o preverjanju uporabe verižnega načina plačevanja in obračunavanja;
- prve spremembe pravilnika o dajanju avalov in garancij ter eskontiranju menic;
- poslovno politiko za leto 1981 za področje sovlaganja;
- pristop k Samoupravnemu sporazumu o temeljnih srednjeročnega plana Ljubljanske banke-Gospodarske banke Ljubljana za obdobje 1981–85 ter k Samoupravnemu sporazumu o temeljnih planov bank, združenih v Ljubljansko banko-Združeno banko Ljubljana, za obdobje 1981–85.

Samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana Mercator-Interne banke za obdobje 1981–85 je bil dan v poprejšnjo obravnavo, na podlagi katere je zbor Mercator-Interne banke na svoji seji, 29. decembra 1980 sprejel predlog samoupravnega sporazuma in ga dal v sprejem vsem tozdom in enovitim delovnim organizacijam sozda. Ugotovljeno je bilo, da so vse članice, razen kočevskega tozda Trgopromet, samoupravni sporazum sprejele na svojih samoupravnih organih.

Podano je bilo poročilo o delu poslovnega odbora Mercator-Interne banke za čas od 25. marca do 31. decembra 1980. V tem obdobju je imel poslovni odbor 14 sej in sprejel 153 sklepov; obravnavani so bili zahtevki za odobritev kratkoročnih kreditov, garancij in avalov, zahtevki za odobritev korišče-

nja združenih sredstev za investicije, periodični obračuni, gradivo za zbor temeljne banke in združene banke ter druge pomembne odločitve, za katere je poslovni odbor pristojen.

Obravnavano je bilo združevanje in koriščenje združenih sredstev za investicije, ki so bile realizirane v obdobju 1978–1980 z udeležbo združenih sredstev za investicije, pregled gibanja združenih sredstev in pregled neizpolnjenih obveznosti pri združevanju sredstev. Sprejet je bil sklep, da se za članice, ki do 31. marca 1981 ne poravnajo obveznosti pri združevanju sredstev, takoj uvede arbitražni postopek.

Sprejet je bil zaključni račun Mercator-Interne banke za leto 1980, ki je vseboval bilanco stanja na dan 31. decembra 1980, bilanco prihodkov in odhodkov za čas od 1. januarja do 31. decembra 1980 ter pregled realizacije plana za leto 1980. Potrjeni so bili rezultati poslovanja Mercator-Interne banke po zaključnem računu za leto 1980. Prihodkov je bilo za 45.371.454,62 dinarjev, odhodkov za 37.172.736,27 dinarjev, skupnega dohodka pa za 8.198.718,35 dinarjev. Skupni dohodek po Mercator-Interni banki po določilih Samoupravnega sporazuma o oblikovanju in uporabi prihodkov ter razporejanju skupnega dohodka razdelila med svoje članice in jim ga nakazala najkasneje do 14. aprila 1981, članice pa bodo, v skladu s sprejetim planom Mercator-Interne banke za leto 1981, najkasneje do 20. aprila 1981 združile v Mercator-Interno banko 500.000,00 dinarjev za rezervni sklad Mercator-Interne banke, 519.479,00 dinarjev za rezervni sklad Ljubljanske banke-Gospodarske banke, 449.793,745 dinarjev za sklad solidarne odgovornosti Ljubljanske banke-Gospodarske banke, 231.136,70 dinarjev za sklad osnovnih sredstev Ljubljanske banke-Gospodarske banke in 500.000,00 dinarjev za sklad osnovnih sredstev Mercator-Interne banke.

Delovna skupnost Mercator-Interne banke je program dela opravila v celoti.

Sklenjeno je bilo tudi, da se po- viša obrestna mera za sredstva na vpogled s sedanjih treh na štiri odstotke in za vezana sredstva s sedanjih starih na pet odstotkov; ostale obrestne mere ostanejo nespremenjene.

Ugotovljen je bil likvidnostni investicijski potencial Mercator-Interne banke za čas od 1981 do 1989. leta, do katerega lahko Mercator-Interna banka daje garancije in avalira menice za zavarovanje plačila za investicije. Potencial se oblikuje iz bodočega priliva združenih sredstev za investicije ter drugih prilivov sredstev, ki imajo značaj dolgoročnih virov sredstev.

Podana je bila informacija o preverjanju uporabe verižnega načina plačevanja in obračunavanja, iz katere je razvidno, da se s 1. aprilom 1981 v navedeni način plačevanja vključuje osem tozdov, združenih v sozd. Verižni način plačevanja bo potekal poizkusno za dobo enega leta. Če se bo verižni način plačevanja obnesel, bo to ena izmed možnosti plačevanja v skladu z zakonom o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev.

Glede na verižni način plačevanja, ki se v Mercator-Interni banki uvaja kot delovna naloga, so bile sprejete prve spremembe pravilnika o dajanju avalov in garancij ter eskontiranju menic; te spremembe zajemajo v dodatnih členih tudi izdajo garancij za udeležbo pri preverjanju načina plačevanja in obračunavanja.

Sprejeta je bila poslovna politika za leto 1981 za področje sovlaganja, s katero so se članice dogovorile za kriterije, v okviru katerih so lahko pri posamezni vrsti sovlaganja poleg ostalih virov zajeta tudi združena sredstva sozd Mercator.

Sprejet je bil Samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana Ljubljanske banke-Gospodarske banke Ljubljana za obdobje 1981–85 in Samoupravni sporazum o temeljnih planov bank, združenih v Ljubljansko banko-Združeno banko Ljubljana za obdobje 1981–85.

Kod vse nastajajo prekrški

M-Rožnik, TOZD Metlika, Metlika

Priporočila in ukrepi delavske kontrole

V času boja za stabilizacijo, za boljše gospodarjenje, za to, da si bomo s prizadevanjem, skrbnostjo, poštenostjo in medčloveškimi odnosi ustvarili čim večji hlebec kruha za svoj lastni standard ter za izboljšanje pogojev trgovskega delavca (družba očitno meni, da za to imamo pogoje, saj ostaja razlika v ceni v večini primerov v absolutnih zneskih), bo potrebno v letu 1981 več delati. Izboljšati bo potrebno produktivnost in rentabilnost. Ob dejstvu, da se nekateri obnašajo po svoje, lokalistično, tega ne bomo mogli doseči na ta način. Malomaren odnos do strank je ravno tako kršitev delovnih dolžnosti, najsi bo to delavec na upravi, poslovodja, prodajalec, šofer ali snažilka. Vsak bi se moral zavedati svojih dolžnosti.

Odbor samoupravne delavske kontrole v TOZD Metlika v sestavi Mercator-Rožnik je strnil vse te nepravilnosti in opažanja v nekaj točk. Za tiste, ki so teh ukrepov ne bodo držali in jih spoštovali, je določila brezpogojne sankcije iz samoupravnih splošnih aktov.

Med delavce v tozdu je razdelila obvestilo o svojih ugotovitvah in opozorilih. Ne bilo bi napak, ko bi po njih vzel sleherni svojo mero. Sleherni zaposleni mora opozarjati svojega sodelavca na neizvršene oziroma neizvrševanje delovnih obveznosti iz opisa del in nalog. Tudi prodajalec lahko opozori poslovodjo na neizvršene naloge ter nepravilnosti, ki jih zasledijo. Če so kartoni, embalaža ter ostalo razmetani na kegljišču pred avtobusno postajo, ni le stvar snažilke. Na to je potrebno opozoriti, zahte-

vati, da se delo dosledno izvaja, za organizacijo dela pa so odgovorni poslovodje. Vodstveni delavci, predsedniki samoupravnih organov in organizacij bi morali dati zgled ostalim. Na njihovem delu se učijo ostali zaposleni, mladina, učenci. Ta zgled je čestokrat slab, čeprav so to delavci z daljšo delovno dobo, ne zavedajo pa se, da nosijo vso odgovornost.

Izhodi zaposlenih med rednim delovnim časom za zasebne zadeve so strogo prepovedani. Privatni nakupi in ostale zadeve se urejujejo izven rednega delovnega časa, kot to opravljajo ljudje, zaposleni v industriji. Vsi vemo, kako dragocen je danes čas in koliko ur je v TOZD dnevno nedelavnih (če bi vsak poleg redne malice ne delal samo 1/2 ure, bi znašal pri 91 zaposlenih primanjkljaj 45,5 ur, kar je

toliko, kakor ne bi delavec delal ves teden.

Prepovedano je branje knjig, brošur, revij, pletenje ter ostalo, kar ni povezano s strokovnim izpopolnjevanjem ter idejno-političnim usposabljanjem na delovnem mestu.

Prodajalne so zaradi navedenih prekrškov ter zaradi **neorganiziranosti dela v sami prodajalni največkrat slabo vzdrževane. Čistoča, red, osebni videz in prijaznost** so lastnosti dobrega prodajalca.

O izložbah je bilo že toliko napisanega, a se stanje do danes z nekaj izjemami ni mnogo izboljšalo. Kdaj se bomo zavedali pomena izložb in svoje odgovornosti. Nekateri prodajalne ne spremenijo videza po več mesecev.

Pred kupci so prepovedani osebni pogovori prodajalcev, prerekanja in negodovanja. Poslovna tajnost se mora spoštovati. Tudi gradiva za seje, zapisniki itd, ne smejo obležati kjerkoli.

Zapisniki internih kontrolorjev ter uprave inšpekcijskih služb so pogosti, pa tudi kazni v zvezi s tem. Najmanjša kazen za prekršek, ki se nam zdi na videz nepomemben, je 50.000 dinarjev. Ponovno polagamo vsem na srce, da se **sleherni zaveda svojega dela in odgovornosti.** Pretečeni roki uporabnosti živil, naustrezne deklaracije ter ostale nepravilnosti, niso vedno in povsod na ramah **poslovodij.** V kolikor sam ne utegne, da bi od časa do časa kontroliral delo svojih prodajalcev, ga morajo ti z ugotovitvami sproti seznanjati.

Nekateri prodajalne, ki imajo registrirane blagajne, še vedno ne vodijo dnevnega pregleda gotovine.

Dnevni izkupiček mora biti prikaz dejanskega stanja kumulativne realizacije določenega dne (gotovine, zaključenih oddanih dobavnic, bonov, čekov).

Denarne bone je potrebno **odajati na upravo dnevno z gotovino**, oz. tam, kjer jih je manj, takoj, ko bo njihova vrednost preseгла 500 din. V izkupiček je potrebno redno vpisati tudi iztržek od bonov.

Ugotovili smo, da v nekaterih prodajalnah ob zaključku delovnika **niso prešteli celotnega iztržka.** Kaj bi bilo v primeru kraje, vloma, ko bi bili brez dokaznega dokumenta pri uveljavljanju preko zavarovalnice? Premalo pozornosti ponekod posvečajo notranji varnosti.

Dobavnice za fakturiranje se ne zaključujejo redno in tako prihaja do poznega fakturiranja, torej nelikvidnost.

V času, ko se srečujemo s pomanjkanjem likvidnih sredstev, ko najemamo kredite z 12% obrestmi, ko obveznosti, še tako majhne (faktura do 2.000 -) poravnava z menicami, se nam zdi tako ravnanje skrajno neodgovorno. Posebno poglavje so tudi dolžniki.

Dobavnice za fakturiranje morajo biti v celoti izpolnjene. Vso pozornost je potrebno posvetiti **podpisoma izdajatelja in prevzemnika.**

Pri nabavi blaga je treba posvetiti vso pozornost **prevzemu** - količini in kakovosti. Le na ta način bodo naše dobavitelje pripravili k večji disciplini (velja za živila in neživila). Zaradi vračanja neustreznega blaga bomo imeli v začetku večje stroške, ki pa bodo zagotovo pokriti s kasnejšim ravnanjem dobaviteljev.

Vse zaposlene zadolžujemo, da posvetijo vso pozornost **dejanskemu KALU, LOMU, RAZSIPU** pri prevzemu in prodaji blaga. O dejanskem kalu ni dovolj voditi le evidence, potrebno je ukreniti vse, da bi se te izgube zmanjšale. Če smo odpisali 10 litrov mleka (RVC za 1 liter je din 0,725), smo morali »zastonj« prodati naslednjih 158 litrov mleka...

Redno je treba voditi **ZAPISNIKE O SPREMEMBI CEN BLAGA**, ki je bilo na zalogi, nova dobava ima občutno višjo ceno za isti artikl. Inšpekcija posveča v zadnjem času vse več pozornosti tem ugotovitvam.

Teh razlik se nabere skozi vse leto veliko, če upoštevamo nenehno nihanje cen z ozirom na stanje, ki je vladalo in ki še vlada na tržišču.

Poslovodje naj redno mesečno predlagajo računovodstvu zapisnike o spremembi cen artiklov, ki so jih imeli na zalogi.

Opažamo, da ljudje niso v polnosti obveščeni o dogajanjih v TOZD. Zapisnike samoupravnih organov prejemajo vse poslovalnice v enem izvodu, tega pa malokdo prebere ali pa poslovodje in delegati nimajo posluha, da bi ostale seznanili o zadevah.

Sleherni delavec je dolžan seznaniti upravo TOZD (direktorja) o **krajah**, ki se pojavijo v PE.

Neizvrševanje nalog presega tudi mejo tozdov. Na to opozarja PTT (paketi ostajajo dlje časa na pošti, kar ovira delo - zapozneli prevzem blaga - prodaja - likvidnost), Železniško transportno podjetje. Odpad - smeti itd.

Neodgovornost se kaže tudi pri nevarčevanju z elektriko, z ogrevanjem ter potrošnim materialom. Prepričani smo, če bi se sleherni izmed nas zamislil ob tem, kje bi se dalo še kaj pričakovati, da bi bili bolj uspešni.

V teh točkah so zbrane nekatere pomanjkljivosti našega dela in poslovanja v preteklih obdobjih. Nismo se ustavljali pri podrobnostih, nismo navajali tudi pozitivnih ugotovitev, ki bi ravno tako pozitivno vplivale na širši krog zaposlenih. Nad vsem tem, kar smo navedli, se je **potrebno zamisliti**, posebno tisti, ki so delali v nasprotju z načeli dobrega gospodarjenja, čuta odgovornosti do družbe ter družbenega premoženja.

Uspeh ob 30-letnici M-STP Hrastnik

Jože Rozman

Hrastničani dobili novo blagovnico

»Z odpiranjem tega objekta je uresničen večletni program naše enovite delovne organizacije, kot tudi dolgoletna želja in potreba naših občanov, da postavimo nove prodajne prostore, ki bodo zagotavljali večji in boljši izbor blaga, s tem omejili odliv kupne moči, omogočili boljše delovne razmere trgovskim delavcem in tako zagotovili solidnejšo prodajo blaga...« je ob otvoritvi nove blagovnice med drugim dejal predsednik delavskega sveta M-STP Hrastnik, **Stojan Laznik.**

Če smo povsem natančni, moramo reči, da so v petek, 13. 3. odprli le novi del Blagovnice, ki meri v treh etažah skupaj 2028 m². Do prvega julija naj bi obnovili še stari del Blagovnice poleg, ki je bil zgrajen pred več kot petnajstimi leti in je bil zato že zdavnaj premajhen. Takrat bosta oba dela med seboj tudi namensko povezana in taka Blagovnica bo imela okoli 3000 m² prodajnih in skladiščnih prostorov. Sedaj prodajajo v kletnih prostorih železnino, vodovodno in elektro-inštalacijski material, orodje, barve ter avtode-

le; v pritličju so na voljo akustika, bela tehnika, porcelan, gospodinjske potrebščine, kozmetika in igrače, v nadstropju pa prodajajo pohištvo, svetlobna telesa, obutev, tekstilno blago in konfekcijo. V pritličju je z druge strani tudi manjša delikatesa ter bife.

Novi del Blagovnice je začelo SGP Hrastnik graditi januarja 1980. Objekt sta opremila Alprem iz Kamnika in tozd Investa, mizar-ska dela je opravilo podjetje KOP Hrastnik. Projekt je delo arhitekta Matjaža Tomorija iz tozda Investa, slednja je prevzela tudi delni inž-

niring izgradnje. Vrednost celotnega objekta znaša 64.231.836,00 dinarjev brez obratnih sredstev, upoštevana pa so že tudi potrebna sredstva za prenovu starega dela Blagovnice. S krediti so sodelovali LB-TB Trbovlje (37,6%), Interna banka Mercator z združenimi sredstvi (31,7%), izvajalci gradbenih del in opreme (13,4%), ostalo so lastna sredstva (17,3%) investitorja.

Otvoritve so se udeležili predstavniki družbeno-političnih organizacij in skupščine občine Hrastnik, izvajalci del, predstavniki bank in sozda Mercator, projektantje in drugi številni gostje. Vsem se je Stojan Laznik zahvalil za obilo razumevanja in pomoči pri pripravi gradnje in graditvi sami.

Na njim sta spregovorila še **Vukadin Nedeljković**, namestnik generalnega direktorja sozda Mercator, in **Milan Babič**, direktor M STP Hrastnik, potem pa je **Zlatka Grbčič**, najstarejša prodajalka v podjetju, prerezala trak in odprla trgovino.

Stojan Laznik: »V Hrastniku smo že pred 18. leti ugotovili, da so potrebni novi trgovski lokali...« Vse foto: Jože Rozman

Novi del Blagovnice. Levo zadaj se skriva stari del.

Skrbeli bodo, da kupci iz nove Blagovnice ne bodo odhajali nezadovoljni.

Obisk v tozdu Trgopromet v Kočevju

Jože Rozman

Preveč obveznosti, a premalo denarja

Nekam turoben dan se je obetal v Kočevju. Megla je vztrajno silila navzdol in sonce je ni in ni moglo pregnati. Rinža se še ni povsem rešila svojega zimsko-ledenega oklepa (bilo je 5. marca) in fantič, ki sem ga vprašal, kje je Ljubljanska ulica, mi je dejal, da so se po reki veselo dričali kar več mesecev. Na Ljubljansko 18 sem bil namenjen, obiskati in pogovoriti se z direktorjem **Jožetom Berlanom** in kasneje še z drugimi, ki bi imeli kaj dodati. V stari vili sem jih našel, ob vhodu mozaik in na drugi strani krušeči se omet, po kamnitih stopnicah navzgor in naravnost v osrednjo pisarno.

Zvedeti, z moje strani, in povedati, z direktorjeve, je bilo veliko, in zato se pogovor ni kar nič obotavljal. Sukal se je najprej okoli splošnih razmer v gospodarstvu in občini, da ima Kočevje okoli 7000 zaposlenih, da je po velikosti (765,86 km²) druga občina v Sloveniji, da je bil lani družbeni proizvod planiran nad republiškim povprečjem in tak tudi dosežen. »Skladne s tem so naše ambicije,« je nadaljeval Jože Berlan. »Čeprav je maloprodajna mreža Trgoprometa gosta, pa so želje krajanov po novih trgovinah zlasti v novih naseljih še večje. Zahtevajo jih tudi tam, kjer živi 300 ljudi, ekonomsko pa je trgovina upravičena le v naselju s 600-700 ljudmi. Zato v srednjeročnem planu ni vseh teh želja, najdemo pa naslednje investicije:

Letos naj bi začeli graditi SP Trate in samopostrežnico v Turjaški ulici v Kočevju. Ker bo slednja v večnamenski stavbi, je nekaj težav zaradi prepovedi gradnje negospodarskih objektov. Drugo leto je na vrsti trgovina Živila v Mózelu, saj bi bila prenova dosedanje trgovine v 140 let stari zasebni hiši predraga. Leta 1983 je v načrtu začetek gradnje trgovine Izbira v Stari cerkvi. V vasi, oddaljeni 4 km od Kočevja proti Ribnici, je trgovina s 40 m² prodajnega prostora za 2000 ljudi vsekakor premajhna. Leto kasneje naj bi začeli

širiti Salon pohištva v Kočevju, ki smo ga prenovili pred desetimi leti, vendar je že danes premajhen. V načrtu imamo tudi povečanje skladišč, saj sta dve skladišni stavbi s skupno površino 2700 m² premajhni za tekoče poslovanje, kaj šele za večje rezerve. Nov objekt poleg starih dveh iz let 1960/61 naj bi imel 1500 m² uporabnih površin, z gradnjo naj bi začeli v letih 1984/85.«

Vse to so seveda samo tiste investicije, ki so zapisane v samoupravnem sporazumu o temeljnih plana sozda Mercator za obdobje 1981-85 (skupaj naj bi veljale okoli 6 starih milijard), zato moramo posebej omeniti manjše adaptacije, prenovitve in izboljšave, ki bodo stale okoli 400 milijonov starih dinarjev. To bodo izključno lastna sredstva, s katerimi so lani tudi zgradili prepotrebno trgovino v Osilnici, ki je veljala 300 starih milijonov. Problem zase je obnova dotrajanih osnovnih sredstev, če vemo, da morajo vsako leto kupiti dva nova tovornjaka, da bi avtopark ostal nespremenjen (trenutno 13 vozil), in če morajo letos kupiti nov viličar, ki stane že skoraj 70 starih milijonov. In še naprej, vzdrževanje enega tovornjaka stane letno poprečno 10 starih milijonov, pri tem pa niso štete gume in gorivo.

Seveda so to veliki stroški za tozda, denarja manjka tudi za dru-

Jože Berlan, direktor tozda Trgopromet.

ge stvari, zato so v Kočevju povzdignili glas ob sprejemanju samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana sozda Mercator. Njihov ugovor je, da je plan le zbir in spisek želja, da je nerealen, da ni usklajen z bankami, da je skupna predračunska vsota previsoka za akumulacijsko sposobnost trgovine, da je plan konec koncev nestabilizacijski. Tega se zavedajo tudi drugje, vendar nihče noče umakniti iz plana svoje investicije. »Za to pa so poklicani organi sozda,« pravijo v Kočevju, »saj mi ne moremo nekemu reči, poslušaj, ti imaš tole preveč, zato umakni ta načrt, ker ne poznamo natančno vseh razmer.« Ugovarjajo tudi sestavi financiranja, ker se jim zdi 25-odstotna udeležba združenih sredstev premajhna (40% bančna sred-

TOZD Trgopromet – osebna izkaznica

– Julija 1952 je nastalo trgovsko podjetje Trgopromet iz okrajnega magazina. Sledilo je več reorganizacij, leta 1958 prva večja adaptacija trgovine Prehrana v Kočevju, 1. 1. 1970 združitve z DO Mercator; od leta 1977 naprej je tozda DO M-Velepre-skrba.

– Skupni promet v letu 1980 je znašal 623 milijonov, od tega prodaja na drobno 406 milijonov in skladišče na debelo 217 milijonov. Plan je bil nižji in zato presežen za 11,65%, vendar fizični obseg poslovanja po oceni ni bil večji, pač pa so zvišanje povzročile cene. Glede na leto 1979 je indeks skupnega prometa 129. Za letos predvidevajo povečanje celotnega prihodka za 20%; slovenska resolucija sicer načrtuje povečanje za 22,3%, vendar so to stopnjo v Trgoprometu zaradi pomanjkanja blaga znižali.

– V občini Kočevje oskrbujejo le lastno maloprodajno mrežo in nekaj gostinskih enot, z grosističnim prometom pa pokrivajo delno tudi občine Ribnica (tozda Jelka), Čabar (Tozda Op-skrba), Črnomelj in Delnice.

– Tozda ima 32 maloprodajnih enot, 3 bifeje in skladišče, vse v občini Kočevje. Največja razdalja med eno in drugo enoto je okoli 100 km, poprečna razdalja od skladišča pa okoli 60 km, precej tudi po makadamskih cestah. Šest trgovin je izrazito socialno-oskrbnih, saj nimajo prometa niti za pokrivanje osebnih dohodkov zaposlenih.

– Poprečni osebni dohodek v letu 1980 je znašal 7801,05 (11.428,00 bruto), kar je pod republiškim povprečjem, vendar v poprečju trgovine živilske stroke v Sloveniji. Indeks glede na leto 1979 znaša 121,55, pri poslovnem skladu pa 145,51, kar je skladno z družbenim dogovorom.

– Stabilizacijsko varčevanje je bilo lani čutiti povsod. Pri dnevnicah in potnih stroških so privarčevali za okoli dva stara milijona, zelo pa so narasli (indeks 159,60) stroški za porabljeni material, energijo in drugo.

– Drugi problem so zaloge blaga, ki se sicer fizično ne večajo, pač pa le nominalno. Januarja letos so se v primerjavi z lanskim januarjem povečale za dve stari milijardi, obresti na zaloge so zato hudo breme za tozda. Sicer je količnik obračanja zalag 10,5.

stva in 35% lastna sredstva oziroma krediti izvajalcev del in dobaviteljev opreme). Predlagajo, oziroma so predlagali razmerje 40:40:20, vedoč, da ne bo kreditov izvajalcev del in dobaviteljev opreme, oziroma da bodo ti le majhni. Zato se sprašujejo, kako bo tozda lahko vračal sredstva, če jih mora po drugi strani še združevati, v poslovnem skladu pa je denarja le za enostavno reprodukcijo.

Vendar vi že dve leti ne združujete sredstev, je bilo naslednje

kreniti še k stvarjem, ki danes operativno povezujejo kočevski tozda in sozda Mercator. Najpogostejše je sodelovanje s komercialno službo sozda, ki pa po njihovem mnenju ne dela vedno čisto tako, kot bi morala, oziroma včasih v škodo tozdov, ker ščiti skupne interese. Z AOP ne sodelujejo, pač pa so vključeni v plačilni promet pri Interni banki in tudi na njen račun so izrekli nekaj kritičnih besed zaradi nekega primera nenatančnosti oziroma nedoslednosti.

Potem ko so bile vse poglavitne

Večji del trgovin na podeželju je do danes že adaptiran, izjema je trgovina Živila v Mózelu, v vasi, ki je 9 km oddaljena od Kočevja proti Črnomlju. Trgovina je v hiši, stari 140 let, in se je ne splača obnoviti, zato bodo v vasi zgradili novo klasično trgovino.

Predstavniki samoupravnih in družbeno-političnih organizacij tozda. Od leve proti desni sedijo: Boris Štimec-tajnik IO OOOZS, Irena Šafar-predsednik OO ZSMS, Mirko Škof – predsednik delavskega sveta, Slavko Turk-predsednik IO OOOZS in Drago Žagar-sekretar OO ZKS.

Dva taka skladišna prostora ima Trgopromet. Poleg naj bi čez tri ali štiri leta začeli graditi novo skladišče. Vse foto: Jože Rozman

vprašanje oziroma namig. »Združevanje sredstev je sporno zaradi akumulacije za preteklo leto,« je bil začetni odgovor in naprej, da ugotavljajo, da so razne zakonske obveznosti in vrnjene anuitete v celoti izpraznile poslovni sklad. »Tu gre po našem mnenju za nesporazum. Vir združevanja sredstev so vsa razpoložljiva sredstva tozda, tudi iz preteklih let, mi pa smatramo, da lahko združujemo le tekoča sredstva po zaključnem računu. Ni logično, da bi nekdo združil to, česar ni ustvaril, kreditov pa nočemo najeti preko naših zmožnosti. Res je sicer, da je bila akumulacija lani nekaj višja, a še vedno premajhna za izpolnitev vseh naložbenih načrtov. Po drugi strani pa zanemarjamo obratna sredstva, saj v aktih sozda za obdobje 1981-85 ta niso nikjer omenjena in zdi se, da hočemo ves denar dati v investicije oziroma zidove.«

Ko se je pogovor izčrpal na teh občutljivih točkah, vmes je bilo rečeno tudi to, da namen združitve z Mercatorjem leta 1970 niso bili interesi pri investicijah, ampak boljše povezovanje med proizvodnjo in trgovino, je bilo treba

teme izčrpane in brez dlake na jeziku tudi povedane, smo kramljali še o drugih zadevah. Kupna moč? A, seveda, ta pada, pozna se pri prometu: letos februarja 57 milijonov, v lanskih zadnjih treh mesecih poprečno 60 milijonov. Vzrok je tudi skromnejša ponudba zlasti v industrijskih trgovinah. Marže? Ker so zamrznjene v absolutnem znesku, bi morala imeti trgovina kakšne druge olajšave. Zlasti velja to za trgovino z živilo, kjer je odstotek razlike v ceni nižji kot pri industrijskem blagu. In fluktuacija? Kljub deljenemu delovnemu času, težkim pogojem in nizkim osebnim dohodkom je praktično ni več. Zaposlovanje drugje se je pač umirilo.

Takole ob koncu se človek spomni drugih pogovorov širom po Sloveniji, vodenih z isto radovednostjo in podobnim namenom, pa nikjer niso bili sogovorniki tako kritični do tega, kar so povedali, ali pa so vmes pripomnili: tole vam sicer povem, vendar tega ne napišite. Tu pa so vsi v en glas govorili; preudarno in brez zadržkov, strogo in zavzeto, spodbujajoč k dialogu, če so bili premalo tudi samokritični.

V obravnavi osnovne organizacije ZK v Kočevju

Drago Žagar – sekretar OOKZ v tozdu Trgopromet

Vprašujemo se, kako naj združujemo ...

Osnovno organizacijo ZKS v Trgoprometu (tozd v sklopu M-Velepreshrbe) sestavlja 26 članov, in sicer 7 žensk in 19 moških. Delujemo v skladu s statutom in poslovnikom o organiziranosti in delovanju OO ZKS TOZD Trgopromet. Sestajamo se po potrebi, pretežno v večernih urah.

V preteklem letu smo na naših sestankih razpravljali in zavzemali stališča o vseh pomembnejših dohodkih in nalogah, tako v temeljni organizaciji kot tudi izven nje.

Ni potrebno izrečno poudarjati, da smo posebno pozornost posvečali skrbnemu gospodarjenju in uresničevanju stabilizacijskih nalog. Z analiziranjem obdobjnih obračunov, kakor tudi zaključnega računa, smo tekoče spremljali poslovanje našega tozda in rezultate primerjali s sorodnimi organizacijami v okviru sozda Mercator. Kljub temu, da smo znatno več sredstev namenili za razširitev materialne osnove dela, predvsem na račun osebnih dohodkov, ki so realno zelo padli v primerjavi z letom 1979, pa ugotavljamo, da nam zaradi obveznih plasmajev in odplačevanja kreditov ostane le še 2.514.635,71 din. Vprašujemo se,

kako naj potem še združujemo sredstva na ravni sozda, zagotavljamo lastna sredstva za investiranje, da o potrebi po obratnih sredstvih sploh ne govorimo. Zato se tudi nismo strinjali s samo 25-odstotnim kreditiranjem načrtovanih investicij iz združenih sredstev.

Še posebej zaskrbljeno smo razpravljali o vse slabšem gospodarskem položaju trgovine, zaradi administrativnih ukrepov družbe na področju oblikovanja cen ter pritiska proizvajalcev za zmanjšanje deleža trgovine, zaradi predplačil za nakupe in podobnega.

Posebej bi še omenil, da smo veliko več naredili na področju SLO in družbene samozaščite, kakor tudi za nadaljnjo krepitev samoupravljanja in idejnopolične usposabljanja.

Združevanje sredstev za skupne investicije

Draga Vaupotič – M-Interna banka

Obveznosti iz sporazuma so za vse enake

Da bodo z združevanjem sredstev skupno uresničevali razvojne investicije, so se delavci vseh temeljnih in enovitih delovnih organizacij odločili že s sprejemom samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator. S tem sporazumom niso določili le obveznosti združevanja sredstev, ampak tudi druga določila, ki opredeljujejo odnose med temeljnimi organizacijami pri združevanju sredstev in pri delitvi skupnega dohodka. Sprejeli so obveznost, da se kot osnova za združevanje sredstev v konkretnem letu oziroma planskem obdobju upoštevata amortizacija po predpisanih minimalnih stopnjah in davčna osnova iz obračuna davka na dohodek temeljnih organizacij, da se odstotek združevanja določi z letnim planom in da se za združevanje sredstev za investicije uporabijo vsi viri sredstev za reprodukcijo v temeljnih organizacijah. Če bi zaradi združevanja sredstev za investicije posamezna temeljna organizacija zašla v likvidnostne težave, ima možnost, da za premostitev takih težav najame likvidnostni kredit pri Mercator-Interni banki. Teh možnosti se že poslužujejo nekatere temeljne organizacije.

Združevanje sredstev, poraba združenih sredstev in medsebojni odnosi pri ustvarjanju in delitvi skupnega dohodka so podrobneje opredeljeni v Samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju in delitvi skupnega dohodka SOZD Mercator, n. sub.o.

Premalo obveščamo javnost

Mirko Škof – predsednik DS v tozdu Trgopromet

Prevelike obveznosti do družbene skupnosti

V delavskem svetu TOZD Trgopromet je 21 delegatov voljenih iz 13 delovnih skupin. Na sejah delavskega sveta smo bili vedno sklepčni, zato tudi smatramo, da so delegati pri izvrševanju svojih samoupravljalških funkcij dokaj disciplinirani. Pri tem bi omenil le, da smo od izvolitve v aprilu mesecu 1980 do danes imeli 14 sej delavskega sveta.

O obravnavah in sklepih ne bom posebej govoril, pripomnim naj le to, da so bili delegati pri obravnavi ZR za leto 1980 bolj slabo razpoloženi, predvsem zaradi ugotovitve, da se nam je zaradi mačehovskega odnosa družbe do trgovine (administrativni ukrepi) precej zmanjšal pričakovani dvig dohodka in s tem tudi osebni dohodki, saj so se ti v povprečju na delavca zvišali nominalno le za 12%, realno pa so

zelo padli zaradi visoke inflacije. Kljub odpovedovanju zaradi stabilizacijskih prizadevanj in ustvarjanju precej visokih sredstev smo ugotovili, da nam ti za normalni razvoj ne zadoščajo. Moje osebno mnenje je, da imamo prevelike dajatve in obveznosti do naše družbene skupnosti. Ker izhajam iz baze in sem v stalnem stiku z sodelavci, zastopam tudi mnenje delavk in delavcev v pro-

dajalnih, da je delo v trgovini dokaj težavno, večina nas dela še deljeno, seveda delamo vse sobote. Pri svojem delu se vsakodnevno srečujemo s številnimi problemi, predvsem mladih mamic zaradi varstva in vzgoje otrok. Tudi kritika potrošnikov, da smo krivi za pomanjkanje nekaterih vrst blaga, za dvige cen in podobno, pade na nas. Pri tem bi dejal, da premalo obveščamo javnost, da ne zvišujemo cen mi, saj so nam marže pri marsikateremu blagu že za pokrivanje osnovnih stroškov prenizke. Kljub težavnim pogojem dela smo z osebnimi dohodki neke na repu v primerjavi z ostalimi, zato se tudi čutimo zapostavljene in moja želja je, da bi bili tudi delavci v trgovini bolj spoštovani in enakovredni ostalim delavcem v naši družbi.

Trgovini Avtodeli in Mavrica sredi Kočevja sta bili zgrajeni tudi s pomočjo združenih sredstev, ki pa so bila po njihovem mnenju pičila. Foto: Jože Rozman

Kljub velikim težavam je tozd Grmada zaključil poslovno leto 1980 zelo uspešno

Jože Renar – M-Rožnik, TOZD Grmada

Obetavna črta pod zaključnim računom

Kar se investicij tiče smo v preteklem letu ravnali popolnoma stabilizacijsko, to je, investirali smo preudarno in le toliko, kolikor smo imeli denarja. Nanovo nismo začeli graditi nobenega objekta. Ne glede na to pa smo imeli z investicijami v minulem letu kar precej dela.

Čeprav smo diskont trgovino z bifejem na Slovenčevi cesti odprli konec leta 1979, je bila investicija zaključena šele v drugem polletju 1980. Tu mislim na zunanjo ureditev, opremo pisarn in drugih prostorov. Ta naložba je sorazmerno velika, zato menim, da je dolžnost seznaniti bralce, da kljub velikim začetnim težavam, posebej še kadrovskim, center uspešno dela. Dokaz je uspešna letna inventura in opravljeni promet v letu 1980 v višini 100.951.515,45 din ali več kot 841 starih milijonov na mesec. To je glede na številne težave dober uspeh.

Omenimo še nekaj manjših investicij! Zaradi prežgodnje zime ni bil zaključen in dan v uporabo trgovski objekt v Črnučah. V Beričevem smo v gasilskem domu odprli majhno, a prepotrebno trgovino z živili. Prostore je zgradilo domače gasilsko društvo, trgovino pa smo opremili sami. Na podoben način rešujemo problem trgovine v Podutiku, zamenjali smo opremo na Titovi 351 itd. Naj povem, da smo lani za zamenjavo najbolj potrebne opreme (hladilne vitrine in omare, to-

čilni pulti, tehtnice, blagajne, kavni mlinčki in nekaj računskih strojev)

občina	1979	1980	razlika + -
Bežigrad	14,70	19,36	5,66
Šiška	15,66	16,94	1,28
Domžale	14,40	16,29	1,89
Mozirje	4,93	5,11	- 18,00

plačali več kot 200 starih milijonov. Teh izdatkov kljub največjemu varčevanju nismo uspeli zmanjšati.

Zaloge blaga

Temeljni cilj vsakega dobrega gospodarjenja je tudi ta, da s čimmanjšimi zalogami opravimo čimvečji promet, toda brez zalog tudi ne gre. V lanskem letu so bile zaloge blaga večkrat premajhne kot prevelike, ker marsičesa ni bilo dobiti na tržišču. Res pa je, da je primanjkovalo predvsem tistega blaga, ki se hitro obrača, to so živila. Vrednostno so se zaloge zaradi močnega dviga cen zelo dvignile, saj

so na primer v našem tozdu narasle od 61.048.623 din v začetku leta na 90.020.546 din koncem leta ali za 47%.

Količnik obračanja zalog je po strukturi prodaje zelo različen: v blagovnicah od 3-5 krat, v klasičnih trgovinah živilske stroke 10-15 krat, v samopostrežbah od 10-20 krat, v mesnicah pa tudi do 80 krat. V našem tozdu je obračanje blaga tudi po občinah zelo različno. V letih 1979 in 1980 je bil povprečni količnik obračanja zalog naslednji:

Iz tabele se vidi, da je najnižji količnik obračanja v občini Mozirje, kjer prodajamo več industrijskega blaga kot živilskega. Hkrati tudi vidimo, da smo količnik obračanja izboljšali. To je na prvi pogled zelo lepo, hkrati pa vemo, da je zasluga za to tudi pomanjkanje blaga. Za konec: pri zalozah blaga vedno iščemo najboljše rešitve, to je, da ni blaga ne preveč ne premalo. Žal tega cilja še nismo dosegli.

Storilnost dela

Borba za večjo storilnost je stalna. Povedati moram, da smo storilnost v zadnjih štirih letih precej povečali. O tem govorijo naslednji podatki:

število zaposlenih po urah v letu 1979 – 421 delavcev ali 100%
število zaposlenih po urah v letu 1980 – 463 delavcev ali 110%
promet na zaposlenega na mesec v letu 1979 – 154.293 din
promet na zaposlenega na mesec v letu 1980 – 200.347 din

Število zaposlenih smo povečali samo za delovna mesta v novih trgovinah. Povečanje prometa v primerjavi z letom 1979 znaša v absolutnem znesku 46.054 din (indeks 130%). Res je, da se je promet dvignil v glavnem zaradi inflacije in le manjši del na račun storilnosti dela, ki smo jo po naših ocenah dvignili za približno 3%. Največ smo povečali storilnost pred leti, ko smo sistem nagajevanja postavili v odvisnost od prometa. Od takrat naprej beležimo bolj počasno dvigovanje storilnosti, kar pomeni, da s sedanjo tehnološko in organizacijsko delo v naših prodajalnah bistveno večjega prometa na zaposlenega ne bomo dosegli. Tu bi morali doseči, da bi vse tisto blago, ki ga še vedno prodajamo na klasičen način (kruh, nekatere delikatese, nekaj vrst sadja in zelenjave itd.) proizvajalci-dobavitelji že sami pakirali ter numerirali.

Kljub vsemu temu smo lani dosegli izredno dobre poslovne rezultate:

	leto 1979	leto 1980	indeks
- prihodek se je povečal	721.079.144	1.027.037.884	142
- dohodek	101.816.624	140.970.856	138
- čisti dohodek	76.034.129	101.413.295	133
- osebni dohodek brutto	58.131.538	70.932.071	122
- OD netto na delavca mesečno	8.018	8.710	109
- poslovni sklad	6.667.845	15.118.708	227
- amortizacija nad pred. st.	3.000.000	4.665.000	155
- poslovni stroški	21.700.920	26.116.120	120
- del dohodka za obresti	2.100.717	8.614.146	410

li izdelke z maloprodajnimi cenami. Našo storilnost lahko dvignemo še z odpiranjem velikih in sodobnih diskont centrov, saj je v njih ob enaki količini vloženega dela storilnost večja tudi za 50 in več odstotkov.

Osebni dohodki

V letu 1979 so znašali 8.018 din na zaposlenega, lani pa 8.710 din. To povečanje znaša 8,6% in v njem je skrito ogromno naših stabilizacijskih prizadevanj.

Osebni dohodki so bremenili vsakih 100 din prihodka takole: v letu 1979 7,45 din ali 100%, lani 6,40 din ali 85,9%. To pove, da so osebni dohodki rastli znatno počasneje kot je rasel celotni prihodek, kar je resnično velik napor kolektiva za dobrobit našega gospodarstva.

Sklepni rezultati

Poslovno leto 1980 je uspešno za nami kljub naslednjim težavam:

- aktivirali smo velike nove investicije (diskont, računovodstvo, Draveljska gmajna); pri slednji nas je pestilo pomanjkanje kadrov;
- že leto in pol imamo zamrznjene marže, ki so se v letu 1980 znižale od 15,64% na 14,89% ali za 5%, to pomeni, da so bile dosežene le z indeksom 95%;
- dvignile so se odplačilne anuitete, saj so samo obresti za kredite na osnovna sredstva narasle od 2.100.717 din v letu 1979 na 8.614.146 din v letu 1980 ali za 410%;
- pomanjkanje nekaterih blaga in zelo velik dvig cen elektrike, plina, mazuta, papirnatih vreck, pisarniškega materiala in vseh vrst uslug.

V letu 1980 smo dosegli akumulacijo v znesku 23.307.980 din (leta 1979 12.213.260 din; razlika +11.094.720 din). Omenjeno akumulacijo je doseglo 463 povprečno zaposlenih, tako da znaša razlika na zaposlenega 2.482.450 starih din.

Menim, da so vsi zgoraj navedeni podatki lep zbir uspehov tozda v minulem letu, zasluga zanje pa gre prav vsem delavcem, ki so resnično dobro in disciplinirano delali.

Iz M-Agrokombinata Krško, TOK Kooperacija

Marica Živič – M-AK, TOK Kooperacija

Ob 8. marcu razstava ženskih ročnih del

Tristošestdeset-članski aktiv kmečkih žena pri TOK Kooperacija je za 8. marec organiziral razstavo ženskih ročnih del in gobelinov. Zanj so se ženske odločile že na letnem občnem zboru, ko so sprejemale plan za tekoče leto. Za razstavo je vladalo veliko zanimanje in zavzetost na vsem področju krške občine, od Kozjanskega do Gorjancev. Kmečke žene so prinesle izredno veliko ročnih del, tako da je bila razstavna dvorana komajda dovolj velika za vse.

Vse prinese predmete je pregledal in ocenil etnolog, zaradi česar je pridobila razstava večjo kulturno vrednost. Pohvalil je predvsem izdelke iz slame, ličkanja in lesa kot pletiva, iz katerih so nastali peharji, košare in copati ter drugo. Med najboljše in najbolj izvirne izdelke je uvrstil ročno izdelane prte iz bele preje, pa tudi pletene in kvačkane plašče, kostime, jope in puloverje ter volne umirjenih barv. Tokrat je bilo razstavljeno vse, kot šolski primer različnih kakovosti, v bodoče pa bodo ženske same vedele, kaj sodi na razstavne mize.

Razstava v prosvetnem domu v Brestanici od 6. do 8. marca je bila dobro obiskana in na splošno dobro ocenjena, kar bo dalo še več volje za podobne prireditve.

Ob koncu razstave so se žene zbrale v istem prostoru v Prosvetnem domu in se povesele za 8. marec. Kulturni in uvodni program so pripravili otroci vrtca in šole iz Brestanice ter mladinci. Same so poskrbele za jedila in pijačo. Bilo je vseh vrst dobrega kruha iz kmečkih peči in peciva. Zabaval jih je ansambel, da so za nekaj ur pozabile v veselem razpoloženju vsakodnevne skrbi.

Aktiv kmečkih žena pri M-KGZ Sora Žiri izdal publikacijo

Jože Rozman

Drobni utrinki kmečkih žena

Povsem nenadejano in brez dogovora smo v uredništvo pred kratkim dobili priložnostno publikacijo na 33. straneh z naslovom »Drobni utrinki kmečkih žena«, ki jo je letošnjega marca izdal aktiv kmečkih žena Žiri. Ta deluje v sklopu KK-SZDL Žiri in pod pokroviteljstvom M-KGZ Sora Žiri, ki se je letos priključila sozdu Mercator. Prispevke so uredile Marta Kavčič, Manica Podobnik in Katarina Poljanšek, odgovorna urednica je Ančka Loštrk. Iz prispelega izvoda sicer ni razvidno, kolikšna je bila naklada, važnejše je povedati to, da so taki prispevki v glasilu Mercator vedno dobrodošli.

Danes bomo samo na kratko prelistali prispeli zvezek in v celoti objavili uvodni sestavek, ki govori o petletnem delu aktiva kmečkih žena, v naslednjih številkah pa bomo objavili še druge zanimivejše prispevke, vse izpod peresa kmečkih žena in deklet.

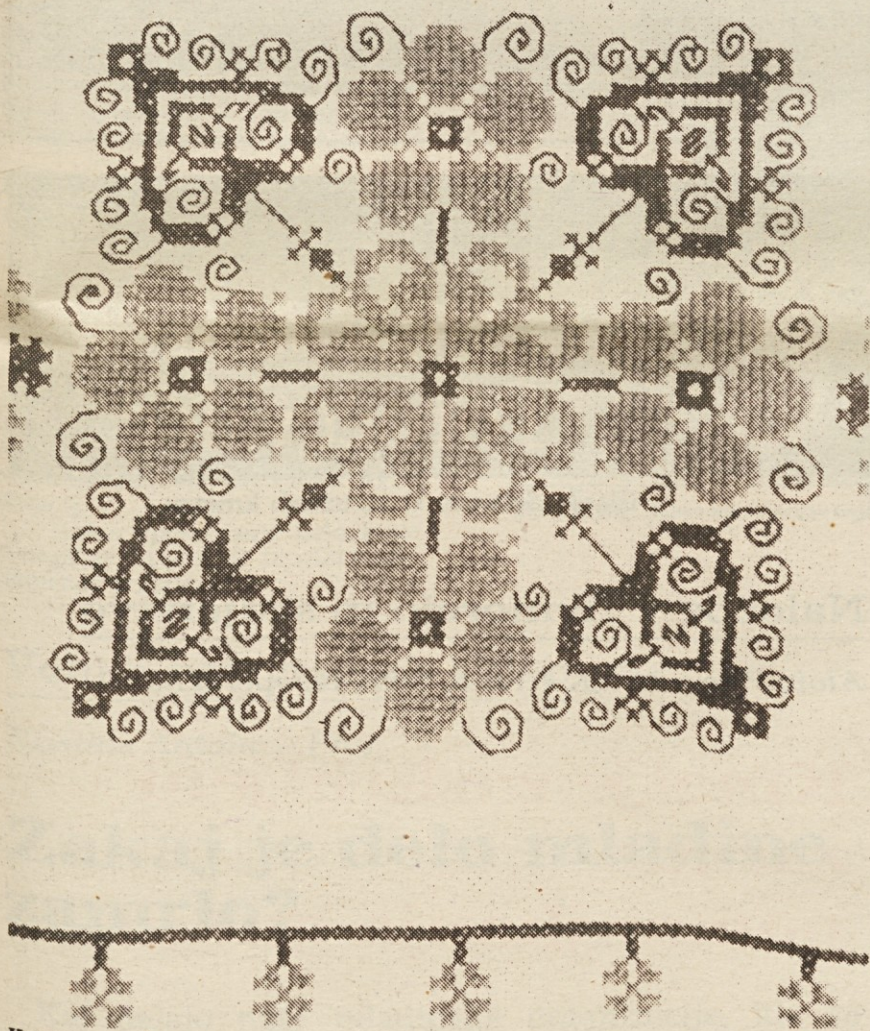
V uvodniku odgovorna urednica Ančka Loštrk piše o tem, kako je sploh prišlo do »Drobnih utrinkov«, saj so prvič letos marca zagledali luč sveta. Zaradi kmečkega dela in oddaljenosti od upravno-druženih središč imajo kmeč-

ke žene manj možnosti, da posredujejo svoja mnenja in probleme drugim ljudem, bojijo se, da jim beseda ne teče hitro in gladko, zato nerade govorijo tam, kjer je več poslušalcev. To pa jih je napeljalo na misel, da svoje misli, želje in probleme prenesejo na papir. V nadaljevanju se urednica zahvaljuje vsem, ki denarno podpirajo njihovo dejavnost (to sta Kmetijsko-zemljiška skupnost Škofja Loka in M-KGZ Sora Žiri), ter tudi vsem drugim, ki jim tako ali drugače priskočijo na pomoč.

Uvodniku sledi, če si tokrat pri-

voščimo le bolj bežen pregled, 21 krajših in daljših proznih prispevkov, ki govorijo o kmečkem delu, socialnem in družbenem položaju kmečkih žena, ki je ponekod zaradi še ne preseženega starokopitnega pojmovanja potisnjen na rob družbenih vrednosti. Kmečke žene so se razpisale tudi o svojih krajih, ljubezni do zemlje in dela na njej, o kmečkem turizmu, o tem, zakaj kmetije ostajajo brez gospodarjev in gospodinj, o čebelah, ne manjka celo recept za piškote s svinjsko mastjo ter na koncu nekaj šal za dobro voljo. Da so kmečke žene tudi pesnice, dokazujejo s štirimi pesmimi, od katerih posebej objavljamo eno.

Očitno je, da je snovi za pisanje in izpovedovanje dovolj, da tudi pripravljenosti ne manjka, o jeziku bi lahko rekli, da je sočen in neposreden, občutljiv za vsakdanji življenjski utrip na kmetih in mu prav zato lahko odpustimo kakšno slovnično pomanjkljivost, čeprav naj to ne bo pravilo. Skratka, želeli je, da bi drobni utrinki kmečkih žena ne bili le marčevski, ampak bi jih radi še dobili v branje.

Kancijan Hvastija: Detajl s prta.

Kolikšna je naša petletna bera

Marta Kavčič – predsednica izvršnega odbora aktiva kmečkih žena

Poleg dela na kmetiji aktivne še drugje

Mislim, da ne bo narobe, če ob izdaji našega biltena posredujem nekaj uvodnih podatkov. Aktiv kmečkih žena pri M-KGZ Sora Žiri, ki je hkrati delček SZDL, je bil ustanovljen 10. 11. 1975, torej mu teče že šesto leto. Ustanovljen je bil na pobudo Zadružne zveze Ljubljana in Živinorejskega zavoda Kranj z nalogo dopolnilnega izobraževanja kmečkih žena.

Aktiv je izvolil izvršni odbor, ki šteje z mentorico skupaj 13 članic. Ta ima precej sej, na katerih razpravlja o raznih problemih kmetijstva ter pripravlja in organizira različna strokovna predavanja, tečaje, razstave in tudi kulturne prireditve. Poglejmo, kaj smo pripravili v preteklih petih letih!

Predavanja: – 12 različnih strokovnih predavanj iz kmetijstva; – 12 zdravstvenih predavanj; – 6 predavanj iz prehrane;

– 2 predavanja za kmečki turizem.

Tečaji: – 6 enotedenskih kuharskih tečajev, ki se jih je udeležilo 65 žena; – 2 šiviljsko-krojna tečaja po 100 ur (udeležilo 20 žena); – 2 tačaja po 30 ur za ročna dela (udeležilo 20 žena).

Prireditve: – samostojni kulturni prireditvi v Žireh leta 1978 in 1979 ter gostovanje v Rovtah in Sovodnju.

Razstave: – razstava ročnih del izdelkov leta 1980.

Izleti: – vsakoletni izlet, vselej z dvema avtobusoma, udeležilo se ga je vsakič okoli 100 žena.

Naš aktiv ima tudi pevski zbor, v katerem je 15 žena. Rade bi ga obdržale tudi v prihodnje.

Naj povem, da so vsa predavanja v zimskem času, ko je polno vremenskih neprilik, vendar se jih žene kljub temu udeležujejo v velikem številu. Skoraj vedno jih pride okoli 100. Pridejo s hribov, po uro in tudi več hoda daleč, pa čeprav je sneg in led. To so požrtvovalne in pridne žene, nekatere med njimi imajo že več kot 70 let. Prav je, da jih imamo mlajše za zgled.

V zvezi z našim delom moram omeniti tudi ing. Mileno Kulovec iz Kranja, ki nam je vselej pripravljena skočiti na pomoč, svetovati,

predavati, skratka vse, kar same ne vemo ali ne moremo. Preprosta je, zato jo imamo rade.

Lansko leto je bil aktiv kmečkih žena ustanovljen tudi na področju Rovt, in ima ravno tako svoj izvršni odbor ter je povezan z našim v Žireh. Delo je zaživelo in se bo tudi nadaljevalo. Odbor je zelo delaven in podjeten.

Ob koncu naj povem še to, da smo složne, da se dobro razumemo in če je čas, izmenjamo tudi kakšno vsakdanjo misel ali izkušnjo, kar daje našemu delu tudi svoj čar.

Zavedamo se, da z našim delom vsem ne moremo ustreči, ker nas je veliko in vsaka glava svoje misli in želje, ki jih ne moremo vedno uskladiti, vendar se bomo po svojih močeh trudile, da bomo prisluhnile željam večine. Želim, da bi bilo naše delo tudi v bodoče prijeteljsko in koristno.

Drobni utrinki kmečkih žena

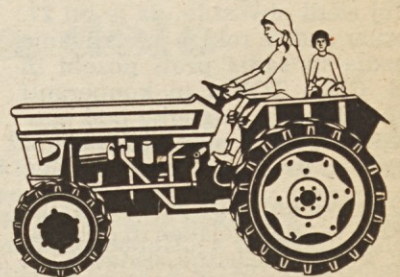

Foto Kancijan Hvastija

Zapuščena

Vsa drobna, krhka z ruto na oči stoji na pragu mati in v polje strmi.

Širokih pleč, močan za dva po kruh je šel v tujino. Zapustil njo utrjeno in neobdelano ledino.

Tu pa kipeča, topla vsa ga čaka kot nevesta, da bi rodila kruha mu njegova zemlja zvesta.

Ko vse počivat gre, takrat v svoji koči prebira mati jagode, s solzami molek moči

Manica Podobnik, Račeva

Prelistali smo krški Poročevalec

Priprave na spomladanska dela

Prvo letošnje številko glasila delavcev in združenih kmetov M-Agrokombinata Krško so izdali 24. februarja v TOK Kooperacija. Pod uredniškim vodstvom Alojza Pirca je izšla v 500 izvodih na štirih straneh.

Šlager zadnjih mesecev v sredstvih javnega obveščanja, ko se kmetje pripravljajo na spomladanska dela, so umetna gnojila, žal prav zaradi tega, ker jih ni oziroma jih je premalo. Temu paradoksu, paradoksu zato, ker smo se v republiki in državi odločili, da damo pridelovanju hrane kar največjo prednost, je namenjena tudi prva stran Poročevalca. Alojz Pirc piše, da mineralna gnojila rabijo sicer vsi, vendar bodo najbrž nekateri imeli prednost pri nabavi, to so večji pridelovalci mesa in mleka ter sadjarji, ki imajo sodobne nasade jablan. Tudi cene gnojil še niso znane, lahko pa se zvišajo celo za 50%, kot govori vest z Republiškega centra za pospeševanje kmetijstva pri Zadrugi zvezi Slovenije. O vsem tem in drugih zadevah so razpravljali tudi člani sveta delegatov TOK v sredo, 25. februarja. Več o tem pišemo posebej, ravno tako o novih sadjarjih in njihovih nasadih, ki je naslednja novica na drugi strani Poročevalca.

Tej sledi obvestilo, da je bil 27. februar zadnji rok za zavarovanje grozdja in sadja proti pozebi in toči. Člani TOK-a in kooperanti lahko sklenejo pogodbe pod ugodnejšimi pogoji, to je enakimi, kot veljajo za družbeno proizvodnjo.

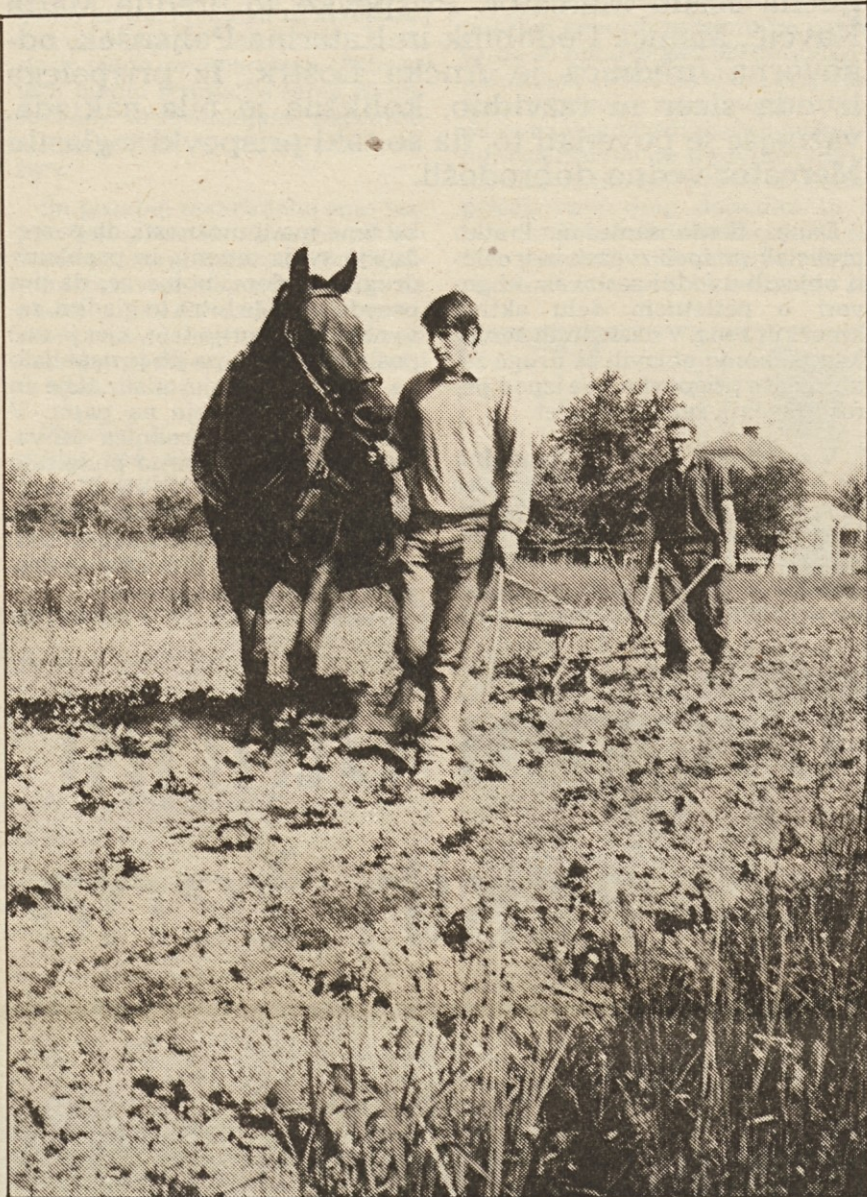
O aktivu kmečkih žena pri TOK-u, ki je vse bolj delaven in prizadeven, govori naslednji sestavek, ki pa ga ne bomo posebej omenjali na tem mestu, saj je mentorica aktivna Marica Živič za glasilo »M« napisala poseben prispevek. Mi se le pridružujemo čestitkam in najboljsem željam kmečkim ženam za 8. marec.

Na zadnji strani so tri krajša obvestila. Vinogradniki so imeli 11. 3. predavanje o obnovi, oskrbi in

zdravstveni zaščiti vinogradov. Predaval je dipl. ing. mgr. Boris

Beloglavec s Kmetijskega zavoda v Mariboru. Da semen korus in semenskega krompirja letos ne bo primanjkovalo, govori naslednje obvestilo. Kmetje bodo lahko potrebna semena kupili v prodajalnah M-Agrokombinata. Sledi še obvestilo o odkupu pujskov za organizirano rejo mesnatih svinj.

Povzel: Jože Rozman

Zaradi drage nafte se konji počasi vračajo na kmetije.

Reševanje problematike vaških trgovin

Ivanka Leskovec – M-Rudar

Sodelovanje krajanov v idrijski občini

Območje idrijske občine je hribovito, s celo kopico vasi in zaselkov, do katerih vodijo slabo vzdrževane gorske poti. V teh krajih živijo ostareli ljudje, ki so ostali v svojih bajticah s koščkom zemlje in kakšno kravo, potem ko so jih otroci zapustili in odšli za boljšim kruhom v dolino.

V zadnjem času ostajajo doma tudi mlajši ljudje, ko so si poiskali zaposlitev v Idriji, Spodnji Idriji ali Cerknem in se vsak dan vozijo na delo. Le redki so, ki so se odločili preživljati se samo s kmetovanjem. Tistim kmetom, ki imajo nekaj gozda, prinaša ta dodaten dohodek in s tem omogoča nakup v današnjih pogojih nujno potrebne mehanizacije. Kmetje (ali bolje rečeno polkmetje), ki se vozijo na delo v dolino, si prav tako skušajo z dohodkom iz delovnega razmerja zagotoviti najosnovnejšo mehanizacijo ter s tem olajšati obdelovanje hribovske zemlje in košnjo gorskih travnikov. Morda bo to vrnilo življenje v idrijske in cerkljanske hribe.

V teh hribeh je že mnogo let prisoten naš tozdr Univerzal z vaškimi trgovinami, ki prebivalcem okolišnih krajev nudijo osnovno preskrbo. V idrijski občini je 17 takšnih trgovin, katerih prostori so različni, a največkrat neprimerni. V večini primerov so v zadrugi domovih, ki jih danes nihče ne vzdržuje, nekateri pa niti niso bili dograjeni in so privatna last; tudi ti so večinoma neprimerni, ti lastni-

ki pa ne čutijo potrebe, da bi vanje vlagali denar.

Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati poslovni prostori, v katerih se opravlja blagovni promet, zahteva primerno urejene prodajalne in postavlja rok za takšne ureditve do konca leta 1982. Po tem roku bodo trgovine v neprimernih prostorih morale prenehati s poslovanjem.

Krajanom, ki se ubadajo z obdelovanjem revne zemlje in prirejo živine, je trgovina nujno potrebna, promet v teh trgovinah pa je tako skromen, da maloprodajna marža komaj da ali pa sploh ne pokriva osebnega dohodka zaposlene prodajalke.

Delavci tozdr Univerzal so do problemov vaških trgovin zelo tenkočutni in jih skušajo reševati z največjo mero razumevanja. Če bi šlo za en sam primer, bi bila rešitev lahka, saj bi se kolektiv odločil tudi za svojo žrtev, da bi s tem pripomogel k razvoju kraja. Težko pa je, ker so v naši občini takšne trgovine tako številne.

Treba je bilo najti rešitev, da bo v teh trgovinah še možno nadaljevati s poslovanjem. Povezali smo

se s predstavniki SZDL in se pričeli dogovarjati s krajanji. Ti so problem razumeli in našli smo skupen jezik. Prvi rezultat takšnega dogovora je obnova in preureditev trgovine v Orehku, kjer je tozdr Univerzal prispeval material, delo pa so krajanji opravili sami. Popolnoma so obnovili staro zbiralnico mleka, kjer je bila trgovina, poleg prodajalne pa so uredili še ustrezne skladiščne prostore in sanitarije. Podobno smo se dogovorili s krajanji Kladja; računamo, da bodo letošnje pomlad s svojim delom preuredili trgovino v nedokončanem združenem domu, tozdr Univerzal pa bo k temu prispeval potreben material in strokovno vodstvo. Sodelovanje krajanov bo potrebno tudi v Ledinah, kjer naj bi si poskrbeli za brezplačen prenos in komunalno ureditev zemljišča, na katerem bi tozdr Univerzal postavil montažno trgovino.

Takšno sodelovanje s krajanji bo potrebno tudi drugod in postati bo moralo stalna oblika povezav med združenim delom in krajevno skupnostjo.

Ohranitev življenja na vasi ali bolje rečeno na zemlji je eden od pogojev za razvoj kmetijstva in za večjo proizvodnjo hrane. Idrijsko področje ima vse pogoje za razvoj živinoreje. S tem prepričanjem prispeva svoj delež tudi trgovina oziroma kolektiv, ki bo tudi za cenovno latnega odrekanja prispeval k razvoju okolišnih krajev, vendar le, če bo naletel na razumevanje in sodelovanje tudi s strani krajanov.

Novi nasadi kmetov-kooperantov M-Agrokombinata

Skupaj 9,5 ha novih nasadov

Tretje leto organizirane obnove je pripravljenih devet interesentov za napravo nasadov.

Največjo površino, 2,06 ha, bo zasedil Pavel Krošelj iz Zdol, sledijo pa Anton Cerjak iz Mrčnih sel z 1,95 ha, Vili Geržina iz Stolovnika z 1,50 ha in Jože Slivšek iz Zdol, ki bo zasalil 1,34 ha. Jože Pečnik iz Gorice pri Brestanici bo povečal dveletni nasad za 0,66 ha in bo tako imel v ograji skupaj kar 2,70 ha jablan. Jože Janc in Alojz Pirc, oba iz Ravni, Jože Pavlin iz Leskovca in Alojz Ke-

rin iz Straže pri Krškem pa bodo zasalili manjše površine, od 0,40 do 0,60 ha. Skupaj bo letos zasajeno z jablanami 9,5 ha.

Omenjeni »novi« in malo manj »novi« dveletni sadjarji so se sestali 26. februarja v Krškem na predavanju o oskrbi in zdravstveni zaščiti. Skupno so šli v enega od nasadov in se ob drevju dogovorili o rezi. Predavatelje smo povabili iz Kmetijskega zavoda v Mariboru.

Povzeto iz Poročevalca št. 1.

Eden od nasadov jablan krških kooperantov v vasi Gorica pri Brestanici. Foto: Jože Rozman.

Mercator - *Agrokombinat* KRŠKO

Poročevalec

Glasilo delavcev in združenih kmetov

Naložbe v živinorejo in sadjarstvo

Alojz Pirc – M-AK Krško, TOK Kooperacija

Kmetje zaskrbljeni zaradi pomanjkanja gnojil

NPK, dušik, fosfor in kalij, torej gnojila, pa tudi rastlinska zaščitna sredstva so glavna tema pogovora med kmeti in strokovnimi delavci temeljne organizacije kooperantov. Zaskrbljenost je utemeljena, saj so gnojila temeljni gradbeni material kmetijskih rastlin, preko teh pa tudi mesa, mleka in drugega, kar nam daje živinorejska dejavnost. Posledice podhranjenih in lačnih kmetijskih rastlin se razvlečejo in so daljnosežne, manjša je količina hrane, bodisi tiste, ki prihaja neposredno iz polja ali tiste iz živinorejskih objektov.

Nerazumljiva je bila dolgotrajna zahteva, da naj samo kmetijstvo oskrbi oziroma pridobi devizna sredstva za uvoz surovin za gnojila in gnojil ter zaščitnih sredstev. Sedaj je to rešeno zaradi skrbi vse družbe, skrbi vseh, ki potrebujejo hrano, toda, čeprav bodo gnojila dobavljena »po hitrem postopku«, se zaskrbljenost nadaljuje zaradi pričakovanih zakasnitev, ki imajo podoben vpliv na proizvodnjo kot gašenje požara.

Pogosto se pogovarjamo tudi o nerazumljivo visokih, do 50-odstotnih podražitvah zaradi prostega deviznega trga med delovnimi organizacijami, ki imajo devize in uvozniki. Ob kritičnih situacijah za hrano je nujno, da se v reševa-

nje vključijo vsi, saj je hrana potrebna vsem za življenje in delo.

Precejšnje naložbe v kmetijstvo

Na podlagi programov razvoja kmetijstva v okviru temeljne organizacije so izdelani programi za naložbe oziroma kreditne zahteve, katere naj bi v pretežni meri odobrile banke.

Za govedorejo je predvidenih 23 hlevov s 420 stojišči in 20 hlevov za rejo prašičev z 2.800 stojišči za prašiče različnih starosti. Nasadi jablan bodo povečali za 9,5 ha v treh sadjarskih skupnostih, investicijski program melioracij pa predvideva pridobitev 95 ha rodovitnih kmetijskih zemljišč.

Naloge so precej obsežne, velika pa je tudi skupna predračunska vrednost – 45.583.000

Pred volitvami v DO in sozdu

Franc Zadravec – Ptuj

Smo dovolj pripravljeni na volitve?

Koordinacijski odbor sindikata SOZD Mercator je vsem tozdom in DO posredoval navodila in priporočila za izvedbo kandidacijskega postopka pred volitvami v organe sozda v letu 1981. V nekaterih DO in tozdih prav tako načrtujejo in pripravljajo volitve v samoupravne organe. Za tehnične priprave je nedvomno dovolj časa, kasnimo z vsebinskimi, kadrovske priprave pa bomo lahko še pravočasno izvedli.

Tehnične priprave na volitve

Zakon o volitvah samoupravnih organov podrobno določa roke, postopke in naloge posameznih organov v volilnem postopku, tako da lahko nemoteno delujemo, spoštujemo vsa določila, skratka, vsaj v tem delu priprav ne bomo imeli posebnih težav.

Vsebinske priprave na volitve

S temi pripravi smo v zamudi, saj bi v družbeno-političnih organizacijah morali oceniti delovanje samoupravnih organov kot celote, delovanje posameznih delegatov in če so organi delovali tako, kot smo želeli in od njih pričakovali. Morda so na posameznih članskih sestankih sindikata ali konferencah osnovnih organizacij sindikata v preteklem mesecu tako oceno obravnavali? Ali so osnovne organizacije ZKS in ZSMS v svoje programe dela vključile oceno delovanja delegatov in organov? Če teh ocen ni, bi jih morali med predvolilno in volilno aktivnostjo narediti in obravnavati. Ne gre za formalni pristop in oceno, pomanjkljivosti in napake iz preteklega obdobja je potrebno odpraviti in samoupravno izboljšati. Nekaj časa še imamo.

Kadrovske priprave na volitve

Družbeno politične organizacije v republikah in občinah so pred tremi leti sprejele »Načela, merila in postopke za uresničevanje stalnih kadrovskih priprav na volitve«. Obstajajo pa še drugi, po samoupravnih poti sprejeti dokumenti, ki urejajo to področje. Naj osežimo nekaj nalog, ki so predvsem v domeni družbeno političnih organizacij.

– stalno spremljanje delovanja delegatov, ki smo jih izvolili v posamezne organe,

– evidentiranje možnih kandidatov za posamezne odgovorne samoupravne – družbeno politične naloge,

– upoštevanje celovitosti kadrovskih potreb v TOZD, DO,

SOZD, družbeno-politični skupnosti, SIS itd.,

– demokratizacija kadrovske politike in nenehna širitev kadrovske osnove za kandidiranje.

Nedvomno imajo pri tem osnov-

ne organizacije zveze sindikatov in znotraj teh člani ZKS in zveze socialistične mladine odgovorno nalogo.

Po dosednji praksi vse premalo usposabljam delegate, ki smo jih izvolili v različne organe, in premalo poznamo njihovo delo. Od njih pričakujemo mnogo, da lahko delujejo, pa jih sproti na posameznih sejah usposabljam. Niso redki primeri, ko ob posameznih točkah dnevnega reda porabimo precej časa, da bi delegatom pojasnili postopek za sprejem in da razčistimo nekatera osnovna vprašanja, s katerimi bi morali delegate seznaniti že prej, na seminarjih ali drugih oblikah usposabljanja v začetku njihovega mandata. Odločanje na sejah bi bilo s tem olajšano, seje pa krajše.

Evidentiranje kandidatov za posamezne funkcije bi morala biti stalna naloga družbeno-političnih organizacij, samoupravnih in drugih organov. Med letom mnogo krat slišimo dobre razprave in predloge delavcev, vendar na te razprave slej ko prej pozabimo. Ko je potrebno pripraviti listo kandidatov, pa brskamo po spominu in nastopajo težave, ko bi bilo potrebno postaviti pravega človeka na pravo mesto. Če nam to ne uspe, je kakovost dela nedvomno mnogo slabša.

Imamo mnogo žensk, mladine,

prodajalcev in drugih neposrednih proizvajalcev. Sestav naših samoupravnih organov pa mnogo krat ne ustreza deležu in ustvarjalnemu prispevku, ki ga te strukture dajejo v TOZD ali DO. Verjetno lahko ta odnos spremenimo brez škode za kakovost dela.

Ob razpravah o možnih kandidatih za samoupravne organe bomo morali upoštevati še druge kadrovske potrebe v tem in prihodnjem letu, in to predvsem:

– za vodstva družbeno-političnih organizacij,

– za delegate – člane komisij, odborov in drugih organov v TOZD, DO in SOZD,

– za delegate delegacij za zbor združenega dela in SIS,

– za opravljanje funkcij v organih družbeno-politične skupnosti, SIS, družbeno-političnih organizacij v občinah, združenjih, SIS itd.

To poemni, da moramo temeljito in celovito izvesti kadrovske priprave, da ne bomo posameznih delavcev preveč obremenjevali in da bodo posamezniki lahko delali na tistih področjih in v tistih organih, kjer imajo največ interesa in nagnen, ob upoštevanju interesov DO in TOZD.

Za tako kadrovske priprave na volitve pa nimamo mnogo časa. Če zamujamo sedaj, ne smemo zamujati v pripravah na volitve v prihodnjem letu.

Smo preskromni in preveč kritični

Franc Zadravec – Ptuj

Družbena priznanja – spodbuda za delo

Veliko je družbenih priznanj, ki jih podeljujejo predsedstvo SFRJ, družbeno politične organizacije, skladi, gospodarska zbornica, družbeno politične skupnosti. Običajno so za to objavljeni razglasi ali obvestila, iz katerih so razvidni roki in pogoji za podelitev. V pogojih za OZD je potrebno navesti primerjalne podatke z drugimi podobnimi organizacijami združenega dela, iz katerih je razvidno delovanje v nekaj preteklih letih, katere pomembne uspehe je organizacija dosegla, opis razvoja, samoupravna in družbeno politična aktivnost in organiziranost, skrb za delavce in koliko so bili zadovoljni interesi delavcev.

Za posamezne delavce je potrebno opisati delovanje delavca v delovnem procesu, njegovo prizadevnost, uspešnost, vpliv na sodelavce, samoupravno in družbeno politično aktivnost, pregled funkcij, ki jih je opravljal in rezultate njegovih prizadevanj. Utemeljitev

predloga je skoraj za vsa družbena priznanja enaka. Glede na višino in pomembnost priznanja je potrebno podatke opisati.

Z zanimanjem spremljamo podatke o delavcih, organizacijah združenega dela in drugih prejemnikih priznanj, nehote primerjamo uspehe, ki smo jih dosegli v lastni delovni sredini in mnogo krat ugotovimo: uspehi naše temeljne organizacije so enaki, če ne še boljši, mnogi naši sodelavci so najmanj tako dobri in uspešni delavci! Naši predstavniki sindikata, delavskega sveta, delegacij, odborov, komisij in drugih organov so zelo dobri. Po tihih jim damo priznanje, o tem morda spregovorimo še s sodelavci, čež dan dva pa vse to pozabimo in delamo naprej.

Ta razmišljanja povejmo raje na sestanku sindikalne skupine, osnovne organizacije ZK in ZSMS, povejmo jih na seji samoupravnega organa in s tem aktivirajmo komisije, ki so v skoraj vseh tozdih ali DO izvoljene, da dajejo pobude in predloge. Ne bomo samo pridni in dobri delavci v delovnem procesu, aktivni v družbeno političnih organizacijah, samoupravnih organih, delegacijah, združenjih, društvi in drugje, predlagajmo najboljše iz svoje sredine za ustrezna družbena priznanja. Vsako priznanje je zahvala za opravljeno delo, obenem pa spodbuda

Redke so DO in tozdi v našem sozdu, ki so prejeli za dolgoletno uspešno delo primerna družbena priznanja. Malo je naših delavcev, ki so bili odlikovani z odlikovanji SFRJ. Smo kdaj ugotavljali, koliko naših delavcev ima priznanje sindikata, OF, občinska priznanja, priznanja za delo in uspehe pri združevanju SLO?

Uspehi našega dela in prizadevanj so vidni, smo pa preveč skromni, da bi za svoje delo terjali posebno družbena priznanja. Zadovaljni smo, da s svojim delom zadovoljujemo potrošnika, če vidimo, da so potrošniki zadovoljni z nami. To je sicer osnovna naloga našega dela, vendar če družba podeljuje javna priznanja, bi morali te možnosti bolj izkoristiti in tudi na tak način spodbujati naše delavce.

Boris Žohar: Dobro letino želim (olje na platnu, 1979)

Veliko neizvršenih sklepov

Kristina Antolič – Ptuj

Zakaj je delo mladine zamrlo?

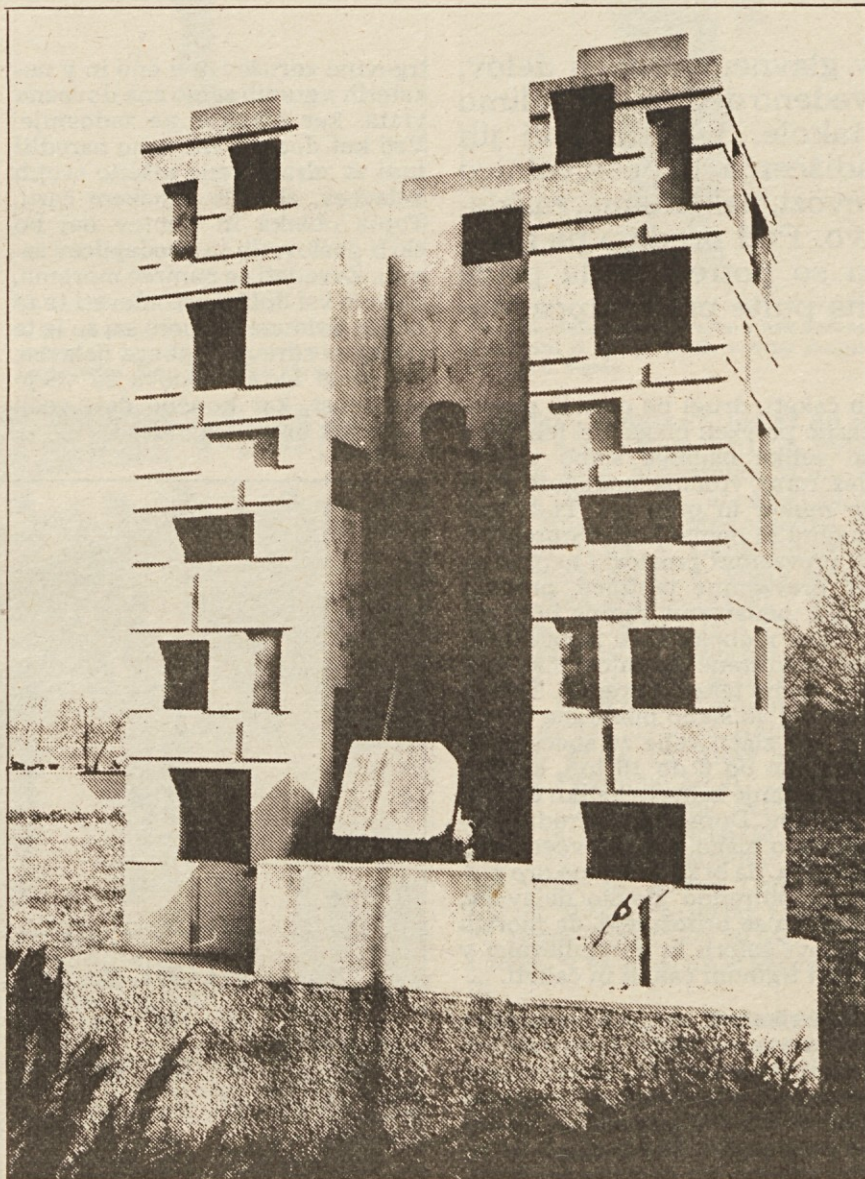
Kaj delajo naše mladinske organizacije, kje so vzroki za njihovo neaktivnost, kako jih spodbuditi k delu? Čeprav so se dobro organizirali, pa vse od šeste volilno-programske konference mladih, ki je bila 11. 4. 1980, ni čutiti, da mladinske organizacije v tozdih živijo. Koordinacijski svet osnovnih organizacij ZSM v DO MIP se je sestel 19. 5. 1980, sprejel sklepe in zadolžitve, ki pa jih tekom leta niso uresničili. Ugotavljamo, da so se v tozdih mladinske organizacije sestale le enkrat, izjemoma dvakrat.

Zato se sprašujemo, ali so naši predstavniki mladine dovolj strokovno usposobljeni, jih člani zveze komunistov in sindikalni delavci primerno podpirajo pri njihovem delu? Morda pa ni bila volilno-programska seja mladih dobro pripravljena, morda je bila storjena napaka, ki jo moramo v najkrajšem času popraviti? So mogoče naši predstavniki mladine preveč zasedeni?

Že ves čas namreč opažamo, da se iz izvršnih odborov, konferenc sindikatov, samoupravnih organov in razna druga posvetovanja predstavniki mladine skoraj ne obiskujejo. Ko pregledujemo izvrševanje sklepov oziroma zadolžitve članov koordinacijskega sveta mladih za posamezna področja, ugotavljamo, da so sklepi neizvršeni skoraj v celoti.

Težava zase so učni uspehi na-

sih učencev v gospodarstvu. Tretjina učencev, ki so obiskovali teoretični pouk od septembra 1980 do januarja 1981, ima popravne izpite iz enega ali dveh predmetov. Vprašan in ugotovitev je še nekaj. Koliko mladih smo sprejeli v zvezo komunistov v preteklem letu, zakaj ni zaživel sodelovanje s krajevnimi skupnostmi in delovnimi kolektivi v občini, prav tako ne z JLA? Mladinci tudi niso pripravili poročila o svojem delovanju za glasilo Mercator. Res je, da so sodelovali na pohodih, da je nekaj mladih sodelovalo na delovnih akcijah, niso pa ugotovili dejanskega stanja mladih v delovni organizaciji, njihove sestave in družbene aktivnosti. Sklep o izvedbi vsakomesečnega sestanka koordinacijskega sveta OO ZSM v DO MIP tudi ni bil izvršen. Zakaj ne, bodo morali odgovoriti mladi sami!

Spomenik Delavca z »rudlom« (ročnim vozičkom), ki stoji ob centralnem skladišču delovne organizacije MIP Ptuj, na Rogozniški cesti, je bil odkrit leta 1974, ob otvoritvi skladišča. Inicijatorji in duhovni vodje postavitve spomenika so bili Branko Gorjup, Franc Zadravec, Dušan Dostal in Ivan Nahberger, ki so svojo zamisel posredovali Branku Zorecu, takratnemu absolutu ljubljanske Akademije za likovno umetnost in študentu takratne delovne organizacije M-Panonijska. Spomenik upodablja delavca, utrujenega med ozke hodnike in zaboje v skladišču in torej prikazuje zastarel način ročnega dela, ki naj se ne bi nikoli ponovil. Foto Kancijan Hvastija

O dejavnosti sindikata v Mercator – Univerzalu Lendava

Stanislav Graj – M-Univerzal Lendava

Dovolj široko zasnovano delovanje

Opravili smo letno konferenco OO sindikata in lahko trdimo, da je OO sindikata uspešno delovala, čeprav nismo uspeli uresničiti vseh nalog.

V preteklem letu smo obravnavali gospodarsko in samoupravno problematiko podjetja, vključujoč analize poslovnih rezultatov, sprejeli smo pravilnik o osnovah in merilih razporejanja čistega dohodka, delitvi sredstev za OD in skupno porabo naše DO. Pripravili in sprejeli smo tudi stabilizacijski program, katerega uresničujemo z manjšim odstopanjem. Sodelovali smo pri sestavljanju programov s področja SLO in DSZ v akciji NNNP – 80–81 in pri sestavljanju temeljnega plana razvoja Mercator-Univerzala za obdobje 1981–85.

Tudi v športu smo bili aktivni, saj je naša OO sindikata sodelovala pri sindikalnih športnih igrah v občini, na športnem srečanju trgovskih delavcev Pomurja v Gornji Radgoni, sodelovali pa smo tudi na III. letni Mercatoriadi v Krškem. Lahko se pohvalimo, da smo na vseh športnih srečanjih dosegli lepe uspehe. Tudi na naše upokojece in jubilate nismo pozabili in smo jim pripravili srečanje s skromno pogostitvijo.

Ustanovili smo mladinsko organizacijo v naši OO in bili pokrovitelji mladinske delovne akcije v sosednji Madžarski. Stekla je tudi akcija zbiranja kartonske embalaže po poslovnih enotah v Lendavi.

Stanovanjski standard delavcev se je v letu 1980 izboljšal, saj smo kupili dve dvosobni stanovanji in razdelili kredite za individualno stanovanjsko gradnjo.

Problematika oddiha delavcev je trenutno zelo aktualna, saj ni-

smo do lanskega leta imeli nobenega ležišča v počitniških domovih. V letu 1980 smo kupili dve IMV prikolici, delno iz sredstev za regres za letni dopust delavcev, kar pa je premalo za oddih vseh naših delavcev. Menimo, da bi morali nadaljevati z združevanjem sredstev za regres in širiti naše počitniške zmogljivosti, kajti samo tako bomo zagotovili oddih več delavcem.

Ugotavljamo, da je naša osnovna organizacija sindikata kot celota usposobljena za uresničevanje vloge in nalog, vendar moramo kritično oceniti delo posameznih

Družbenoekonomski položaj delavca ni zadovoljiv, saj v DO ne dosegamo takih osebnih dohodkov, kakršni so v republiki, to pa zaradi različnih administrativnih omejitev (predpisana marža, visoki odvisni stroški ipd.). To lahko izboljšamo le z racionalnejšo izrabo delovnega časa in povečanjem produktivnosti.

Na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite so naši delavci aktivni ne samo v DO, temveč tudi v krajevnih skupnostih. Z rezultati na področju vzgoje in izobraževanja smo delno zadovoljni, česar ne moremo trditi za znanstveno in kulturno delovanje, zato je v bodoče potrebno posvetiti več pozornosti.

Na področju zdravstvenega varstva nišmo zadovoljni, ker nima-

Mercator - Univerzal

članov izvršilnega odbora, ki se ne udeležujejo sej, pri čemer o delovanju v svojem okolju ne moremo govoriti.

Sindikalne skupine so sicer ustanovljene, vendar z njihovim delom ne moremo biti zadovoljni. Potrebno je izvoliti sindikalne poverjenike, ki bodo člani IO OOS.

Sodelovanje naše osnovne organizacije z občinskim svetom ZS je zadovoljivo, člani kot delegati v krajevnih konferencah SZDL pa premalo aktivno sodelujejo. Mislimo, da bo treba tudi na ustanovitve komisij in drugih delovnih teles (za delovne razmere, za šport in rekreacijo idr.). Njihove naloge sedaj opravlja izvršilni odbor sam.

mo svojega zdravnika in zato čakajo naši delavci v ambulantni po več ur. Dovolj smo seznanjeni z ukrepi varstva pri delu in požarne- ga varstva, vendar se moramo še strokovno izpopolnjevati.

Povezovanje naše DO s krajevnimi skupnostmi je zadovoljivo. Včasih na naš račun izrečejo marsikatero kritiko, ki pa jo dobronamerno sprejemamo z namenom, da odpravimo pomanjkljivosti, če je to v naši moči. Največ kritike gre za pomanjkanje kritičnih artiklov, kjer pa smo sami nemočni.

Letos moramo nadaljevati z delom osnovne organizacije po programu nalog v delovnem načrtu za leto 1981.

Prevzem blaga v trgovinah z živili je eno najtežjih in neprijetnih del

Jože Renar – M-Rožnik, TOZD Grmada

Prizadevajte si za boljše delovne razmere

Trgovanje je sestavljeno v glavnem iz dveh delov, nabave in prodaje blaga. Navedeno delitev del delimo v poslovalnicah približno takole. Vsa dela, ki jih imamo z blagom do vskladiščenja v poslovalnico (iskanje blaga, naročanja, prevozi, nakladanje, razkladanje itd) štejejo kot nabavo. Pod prodajo pa razumemo vsa tista opravila, ki so potrebna, da pride blago iz priročnih skladišč na pulte pred kupca, dostavo na dom in plačilo

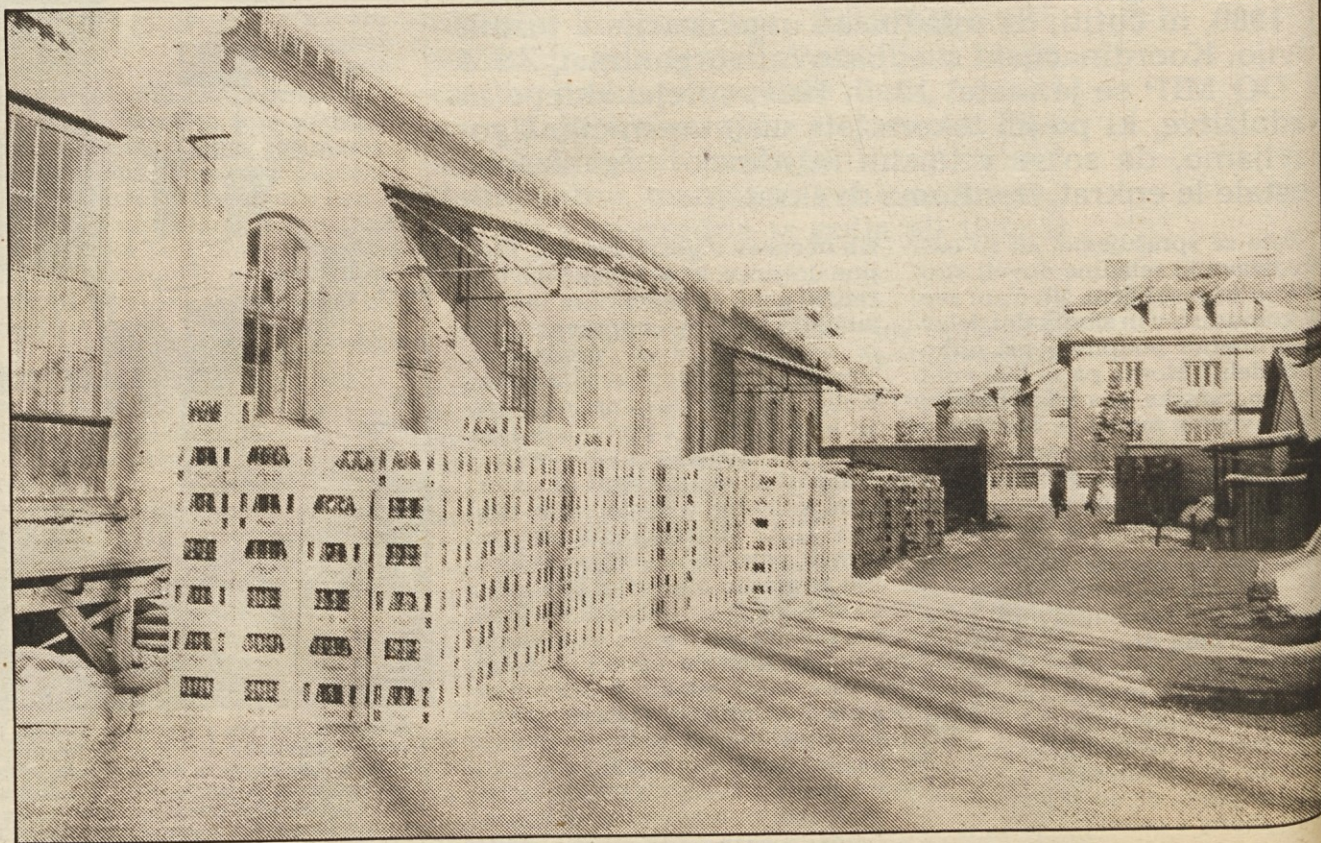
O nabavi in prodaji blaga smo že dosti pisali, o prevzemu kot sestavnem delu nabave, pa zanesljivo premalo. V poslovalnicah se pri prevzemu blaga srečujemo predvsem z naslednjimi problemi: zakaj so prevzemna dela tako težka, zakaj te težave ravno v trgovinah z živili, kaj je treba ukreniti, da bi bilo delo pri prevzemu blaga lažje in bolj učinkovito.

Glede prevzema blaga se trgovine med seboj zelo razlikujejo. V tekstilno trgovino pripelje kamion blago enkrat na teden ali celo na mesec, pa še to ni posebno težko, podobno je z galanterijo, čevlji itd. V trgovinah z živili, posebno v večjih, pa imamo vsak dan do 15 in celo več kamionov, da ne omenjam trgovskih centrov. In kaj vozijo? Kruh tudi do 9-krat, sveže meso, mesne izdelke, zamrznjena živila, vino in druge pijače, časopise, jajca, sadje in zelenjavo itd, poleg tega pa je treba sproti odvažati embalažo, odpadni papir in druge stvari. Prav ta velika frekvenca ter razkladanje in nakladanje povzroča našim delavcem veliko težav. Neredko se zgodi, da pripelje v trgovino tudi pet in več kamionov hkrati. V najbližji obliki povzroča to veliko nezadovoljstvo in nestrpnost pri dostavljalcih in prevzemalcih; eni mora-

jo čakati, drugi ne morejo pravčasno prevzeti blaga. Pri teh delih so velike nadloge slabo vreme, dež, mraz, vročina; marsikdo je bil že moker in prezebel. Tudi pre-majhni in pomanjkljivo opremljeni prevzemni prostori (neprimerne prevzemne tehtnice, preozka vrata, neustrezne rampe brez napuščev globoke kleti in neskončno osovražene stopnice) niso izjeme, ravno tako ne prepihi. Težava posebej so slabo planirane dostave, kar zlasti velja za špecerijske kamione od 6 do 10 ton, katerih razkladanje zahteva veliko časa in delavcev. Dobavitelji neredno dostavljajo blago, kar trgovcem onemogoča, da bi za določeno uro planirali potrebno število delavcev, sami pa se pritožujejo, da morajo njihovi šoferji in spremljevalci v vsaki trgovini čakati in čakati.

Marsikatera napaka in težava pri prevzemu blaga bi se dala odpraviti že takrat, ko trgovino projektiramo. Po drugi strani pa ne smemo pozabiti, da so bile trgovine pred vojno in tudi nekaj let po njej grajene po načelu specializacije, to je ločeno za pekarno, mlekarne, mesnice, špecerije, drogerije itd. To pomeni, da je imela vsaka specializirana trgovina svoja dovorna vrata. Že pred dvajsetimi leti pa smo začeli vse navedene

trgovine združevati v eno in v nekaterih vgradili samo ena dovorna vrata, kar nikakor ne zadostuje. Več kot dotedaj moramo narediti tudi za zdravstveno zaščito svojih delavcev, zlasti v zimskem času. Topla obleka in obutev naj bo skrb poslovojdij in prodajalcev samih. Zavedati se namreč moramo, da smo vsi dolžni prizadevati se za boljše delovne razmere saj so le te pogoj za zdravje vsakega delavca. To pa je hkrati osnova za večjo storilnost, kar končno daje večji dohodek in višji standard.

Staro skladišče v Ljubljani – pomanjkanje prostora. Foto Kancijan Hvastija

Boris Žohar: Pomlad že prihaja (olje na platnu, 1980)

Naši ustvarjalci

Kristina Antolič – MIP Ptuj

Naivec Boris Žohar

Borisovo nadarjenost smo odkrili že pred približno sedmimi leti, ko je prvič razstavljal svoje slike naive. Kot delavca-sovoznika smo ga takrat prav zaradi njegovih lepo in skrbno izdelanih slik predlagali za pomoč pri aranžiranju, kje se je do danes tako izpopolnil, da težko opazimo razliko med njim in poklicno izšolanim aranžerjem. Pred nekaj dnevi sem ga poiskala v aranžerski delavnici, kjer je ravno pripravljal slike naive, s katerimi bodo uredili oddelek otroške konfekcije v Blagovnici.

Prosila sem ga za kratek razgovor. Spočetka me je postalo skoraj strah, da mi načrt pade v vodo, kajti Boris se mi je zdel zelo redkobeseden, a se je po uvodnih stavkih kar prijetno razgovoril. Takole sva se menila.

Kdaj si začel slikati?

»Rišem pravzaprav že od vsega začetka, to se pravi, od šolskih dni naprej. Čeprav sem šlo nekoliko zanemarjal, s tem ne mislim, da je nisem obiskoval, vendar sem od vseh predmetov imel najraje risanje.«

Kdo te je vodil, usmerjal, kdo je bil tvoj vzornik?

»Od vsega začetka sem imel moralno oporo v akademskem slikarju Lugačiču. Sicer pa sem, preprosto rečeno, risal in čakal, kar mi je prišlo na misel in na koncu resneje prijel za delo.«

Omenila sem že, da so tvojo nadarjenost odkrili sodelavci pred sedmimi leti...

»V upravnih prostorih takratne delovne organizacije sem razstavljal svoje slike. Obiskovalci razstave – sodelavci – so bili navdušeni, lahko se pohvalim, presenečeni, zato so me predlagali k aranžerjem, kjer sem še danes.«

Koliko razstav si imel doslej in kje?

Trikrat sem razstavljal doma, v podjetju, samostojno razstavo sem imel v paviljonu Dušan Kveder v Ptuj, sodeloval sem v Zagrebu na mednarodni razstavi

naivnega slikarstva in v razstavnem salonu v Trebnjem na skupinski razstavi.«

Načrti...?

»Upošteva je čas in sredstva nameravam v letošnjem letu ponovno razstavljati v Trebnjem in pozneje na Ptuj.«

Še nekaj me zanima. Kako rišeš oziroma s čim?

»Kot vidiš, v službi s polikolor barvami na najrazličnejše podlage, kar je tudi nekoliko težje, vendar kar gre. Doma delam z oljnatimi barvami na platno.«

Samo še tole, zakaj pravzaprav rišeš?

»To je moje največje veselje; mislim, da sem s tem povedal dovolj.«

● 4. zimska Mercatoriada ● 4. zimska Mercatoriada ● 4. zimska Mercatoriada ● 4. zimska Mercatoriada ● 4. zimska Mercatoriada

4. zimska Mercatoriada

Matjaž Marinček

Dosežki skupin in posameznikov

Rezultati veleslalomu

Ženske – skupina A (do 30 let):

1. Suzana Ruparčič 21:97, 2. Anka Košir (obe M-Rožnik) 22:14, 3. Marinka Zajc (M-Sadje zelenjava) 24:35, 4. Polona Kogovšek (M-Emba) 27:06, 5. Janka Matošević (M-Rudar) 28:60, 6. Mary Kopač (DS SOZD + IB) 28:75, 7. Tatjana Gornik (M-Nanos Postojna) 29:72, 8. Anica Žonta (M-Rudar) 30:82, 9. Majda Lešnik (M-Mednarodna trgovina) 32:09, 10. Dragica Kovač (DS SOZD + IB) 32:40, 11. Marija Logar (M-KGZ Sora) 33:14, 12. Anka Kunčič (M-Rudar) 34:10, 13. Kristina Mivšek 35:04, 14. Jana Mlinar (obe M-KGZ Sora) 39:72, 15. Vojka Černalogar (M-Rudar) 42:46, 16. Kristina Šinkovec 43:06, 17. Jerca Zupan (obe M-Rožnik) 43:19, 18. Marta Žitko (M-Emba) 45:15, 19. Marija Segota (M-Konditor) 47:33, 20. Lidija Bremec (M-Nanos, TOZD Preskrba) 47:51 in 21. Emilijana Lipovšek (M-Konditor) 1.02:72. V skupini jih je tekmovalo 27.

Ženske – skupina B (od 31 do 40 let): 1. Marina Čemžar (M-Rožnik) 25:30, 2. Zora Zrilič (M-Mednarodna trgovina) 27:18, 3. Katarina Poljanšek (M-KGZ Sora) 27:90, 4. Ivanka Leskovec 28:60, 5. Majda Hladnik (obe M-Rudar) 35:23, 6. Sonja Vidic (DS SOZD + IB) 35:36, 7. Jožica Šuštaršič (M-Rožnik) 35:73, 8. Sonja Arbeiter (M-Konditor) 38:23, 9. Julijana Vidmar (M-Nanos Postojna) 42:01, 10. Antonija Grošelj (M-Sadje zelenjava) 42:49, 11. Jerca Micič (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 43:73, 12. Milena Juvančič 47:34, 13. Simona Šmid 48:11, 14. Irena Juvančič (vse M-Mednarodna trgovina) 50:38, 15. Mafalda Pahor (M-Nanos, TOZD Preskrba) 54:44, 16. Katarina Mikec (M-Sadje zelenjava) 57:57, 17. Vera Nemec (M-Konditor) 58:87, 18. Marija Kopač (DS SOZD + IB) 1.00:69, 19. Lidija Esar (M-Sadje zelenjava) 1.12:65, 20. Darinka Strašek (M-Emba) 1.12:82 in 21. Sonja Habe (M-HG, TOZD Ilirija, PE Bor) 1.32:82. V skupini jih je tekmovalo 22.

Ženske – skupina C (nad 40 let):

1. Marija Grosman (M-Mednarodna trgovina) 25:76, 2. Draga Vaupotič (DS SOZD + IB) 26:73, 3. Greta Peharc (M-Rožnik) 28:35, 4. Stanka Pečarič (M-Mednarodna trgovina) 28:53, 5. Zinka Gospodarič (M-Nanos Postojna) 29:93, 6. Vika Praprotnik (M-Sadje zelenjava) 41:09, 7. Milena Likar (M-Rudar) 41:94 in 8. Marija Goričar (M-Sadje zelenjava) 57:40. V skupini jih je tekmovalo 9.

Ženske ekipe:

1. M-Rožnik, 2. M-Mednarodna trgovina, 3. M-Rožnik, 4. DS SOZD + IB, 5. M-Rudar in M-Sadje zelenjava, 7. M-Nanos Postojna, 8. M-KGZ Sora, 9. M-Emba, 10. M-Konditor in 11. M-Nanos, TOZD Preskrba.

Moški – kategorija A (do 30 let):

1. Marjan Rudolf (M-KZ Cerknica) 33:10, 2. Marko Bokal (DS SOZD + IB) 33:95, 3. Zdenko Borič (M-Rožnik) 34:65, 4. Milar Modic ml. (M-KZ Cerknica) 34:81, 5. Srečko Bratož (M-Rudar) 34:86, 6. Andrej Vrabčič (MIP Ptuj) 35:08, 7. Roman Čuš (M-Potrošnik) 35:12, 8. Dušan Rabuza (MIP Ptuj) 35:46, 9. Matjaž Trpin 35:96, 10. Franc Jurca (oba M-KGZ Sora) 36:20, 11. Anton Tratar (M-Mednarodna trgovina) 36:22, 12. Cveto Kravanja (M-Na-

nos Postojna) 36:49, 13. Branko Lombar (M-Rožnik) 36:62, 14. Henrik Šinkovec (M-Rudar) 37:66, 15. Jože Rozman (DS SOZD + IB) 38:90, 16. Stanislav Erman (M-KK Sevnica) 39:54, 17. Anton Bešter (M-Rožnik) 39:70, 18. Emil Šanbič (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 40:19, 19. Edo Detiček (M-Konditor) 40:28, 20. Matjaž Marinček (DS SOZD + IB) 40:32, 21. Slavko Ofak (M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet) 40:83, 22. Bojan Kristan (M-KGZ Sora) in Anton Vidmar (M-KK Sevnica) 40:84, 24. Janko Horvat (MIP Ptuj) 41:10, 25. Marjan Zemljarič (M-KGZ Sora) 41:23, 26. Dušan Jakša (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 41:59, 27. Silvo Likar (M-Rudar) 42:14, 28. Matjaž Jerab (M-KGZ Sora) 43:64, 29. Milan Košmerl (M-Potrošnik) 44:30, 30. Leopold Mišič (M-KZ Cerknica) 44:48, 31. Marko Gantar (M-Rožnik) 44:85, 32. Zlatko Lorenčič (M-Potrošnik) 45:12, 33. Bogdan Po-

51:72, 44. Tinko Čuček (M-Potrošnik) 52:98, 45. Slavko Grosman (M-Sloga) 53:77, 46. Janez Krašovec (M-KZ Cerknica) 54:08, 47. Lado Novak (M-Sloga) 54:20, 48. Anton Hribar (M-Rožnik) 54:30, 49. Milan Rihtar (M-KK Sevnica) 55:03, 50. Aleš Ogrin (M-HG, TOZD Hotel Mantova) 56:01, 51. Srečko Kozamernik (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 56:17, 52. Marjan Klemenčič (M-Mednarodna trgovina) 56:23, 53. Franc Kotar (M-Agrokombinat) 56:71, 54. Ciril Brečko (M-KK Sevnica) 58:44, 55. Branko Detoni (M-Nanos, TOZD Preskrba) 58:89, 56. Igor Irt (M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet) 59:32, 57. Ljubo Kenk (DS SOZD + IB) 1.02:04, 58. Predrag Ljepojevič (M-Tehna) 1.02:19, 59. Bojan Zupan 1.04:00, 60. Srečko Cvelbar (oba M-KK Sevnica) 1.04:03, 61. Tone Rotar (M-Tehnika) 1.04:48, 62. Stane Kuntarič (M-Agrokombinat)

Startna številka 4 je Zinki Gospodarič iz ekipe postojnskega Nanosa prinesla uvrstitev na 5. mesto v njeni kategoriji.

K tekmovalju so se prijavile tudi štiri sodelavke iz hotela Bor, med njimi tudi receptorka. Foto Kancijan Hvastija

Na krajši veleslalomski progi, ob kateri se je zbralo veliko navijačev, se je pomerilo 58 tekmovalcev v treh in 28 tekmovalcev v dveh starostnih skupinah.

dobnik (M-KGZ Sora) 45:79, 34. Miloš Hvala (M-Rudar) 46:61, 35. Gabrijel Zupančič (M-Tehna) 46:70, 36. Jože Bombek 46:84, 37. Janez Bizjak (oba M-Rožnik) 47:37, 38. Tomaž Vrhovec (M-Nanos Postojna) 48:90, 39. Peter Pungartnik (DS SOZD + IB) 50:26, 40. Adi Grbec (M-Rožnik) 51:32, 41. Janko Zavrnšek (M-Tehna) 51:38, 42. Toni Šabec (M-Rožnik) 51:56, 43. Milenko Ljušič (M-Konditor)

1.04:71, 63. Jadran Čop (M-Nanos, TOZD Oskrba Čabar) 1.05:11, 64. Boris Požar (M-Nanos, TOZD Preskrba) 1.14:95, 65. Jože Jagodič (M-Prehrana Grosuplje) 1.15:75, 66. Franko Panger (M-Nanos, TOZD Preskrba) 1.18:18, 67. Milan Škof (M-Tehna) 1.20:48, 68. Marjan Ureber (M-Konditor) 1.21:39, 69. Franc Malnar (M-Nanos, TOZD Oskrba Čabar) 1.24:09, 70. Dušana Šetina (M-Velepreskrba, TOZD

Grosist) 1.35:39, 71. Jože Zalar (M-GH, TOZD Hotel Mantova) 1.38:12 in 72. Lučano Okretič (M-Nanos, TOZD Preskrba) 1.45:50. V skupini jih je tekmovalo 94.

Moški – skupina B (od 31 do 40 let):

1. Tugo Marinček (DS SOZD + IB) 34:45, 2. Milan Marolt (M-Mednarodna trgovina) 35:00, 3. Štefan Plankar (M-Pekarna Grosuplje) 63:19, 4. Zlatko Gorjup (M-Rudar) 36:24, 5. Rafko Kranjec (M-Agrokombinat) 36:59, 6. Emil Jošt (M-Tehna) 36:79, 7. Franc Štular (M-Rožnik) 37:22, 8. Anton Lautar (M-Nanos, TOZD Oskrba Čabar) 37:87, 9. Drago Pregrad (M-Tehna) 39:63, 10. Bojan Merzdovnik (M-Sadje zelenjava) 39:91, 11. Mitja Penko 40:09, 12. Sergej Ravnikar (oba M-Mednarodna trgovina) 40:30, 13. Ivan Kozore (M-Agrokombinat) 40:47, 14. Božidar Debeljak (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 40:89, 15. Agenor Lončar (M-Mednarodna trgovina) 41:25, 16. Franc Rot (M-KZ Cerknica) 41:51, 17. Lojze Papič (M-Mednarodna trgovina) 14:13, 18. Jože Zadnik (M-Sadje zelenjava) 14:51, 19. Mitja Šipek (DS SOZD + IB) 44:82, 20. Iztok Remic (M-Mednarodna trgovina) 45:12, 21. Marko Centrih (MIP Ptuj) 46:09, 22. Ivan Šmid (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 46:21, 23. Branko Bajc (M-Agrokombinat) 46:71, 24. Miro Kunčič (M-Emba) 48:74, 25. Anton Vencelj (M-Pekarna Grosuplje) 50:61, 26. Uroš Gros (M-Konditor) 51:48, 27. Andrej Glen (M-Sadje zelenjava) 53:45, 28. Mitja Zega (DS SOZD + IB) 1.04:73, 29. Janez Radovan 1.08:94, 30. Avgust Rejc (oba Tehna) 1.09:20, 31. Herman Küsel (M-Nanos, TOZD Preskrba) 1.09:69, 32. Peter Menart 1.09:82, 33. Ernest Planinc 1.12:80, 34. Stane Aceto (vsi M-Mednarodna trgovina) 1.15:92, 35. Stane Šega (M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet) 1.26:45, 36. Aleksander Bevc (M-Rožnik) 1.26:64, 37. Maks Ukovič (M-Nanos, TOZD Preskrba) 1.29:32, 38. Franc Ivančič (M-KZ Cerknica) 1.45:30 in 39. Ivan Drozdek (M-Sloga) 2.30:89. V skupini jih je tekmovalo 56.

Tugo Marinček, zmagovalac v veleslalomu v skupini B, je pri tekih v svoji skupini zasedel 6. mesto.

Moški – skupina C (od 41 do 50 let):

1. Anton Košir 33:18, 2. Peter Pušlar (oba M-Rožnik) 34:83, 3. Dušan Bohinc (M-Tehna) 35:89, 4. Alojz Rupnik (M-Mednarodna trgovina) 37:45, 5. Dane Remškar (M-Rožnik) 39:01, 6. Milan Modic st. (M-KZ Cerknica) 41:00, 7. Franc Prvinšek (DS SOZD + IB) 43:68, 8. Janez Kušlar (M-Emba) 47:11, 9. Dušan Flajs (DS SOZD + IB) 47:53, 10. Franc Tomanič (MIP Ptuj) 47:92, 11. Jože Nagode (M-Rudar) 48:92, 12. Alojz Bajc (M-Nanos Postojna) 50:91, 13. Borut Čibej (M-Pekarna Grosuplje) 52:62, 14. Ludvik Hren (M-Rožnik) 52:77, 15. Boris Vaupotič (M-Emba) 57:89, 16. Anton Lampe (M-Nanos, TOZD Preskrba) 1.07:52 in 17. Stane Rigler (DS SOZD + IB) 1.28:68. V skupini jih je tekmovalo 20.

Moški – skupina D (nad 50 let):

1. Dušan Arko (M-Nanos) 20:79, 2. Ivan Jakopec (M-Mednarodna trgovina) 23:46, 3. Sergej Paternost (M-Nanos Postojna) 23:48, 4. Rajko Igličar (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 27:11, 5. Rajko Repič (MIP Ptuj) 27:33 in 6. Miran Goslar (DS SOZD + IB) 29:95. V skupini jih je tekmovalo 8.

Moške ekipe: 1. M-Rožnik, 2. M-Mednarodna trgovina, 3. DS SOZD + IB, 4. M-KZ Cerknica, 5.

M-Nanos Postojna, 6. M-Tehna, 7. MIP Ptuj, 8. M-Rudar, 9. M-Velepreskrba, TOZD Grosist, 10. M-KZ Sora, 11. M-Pekarna Grosuplje, 12. M-Agrokombinat, 13. M-Emba, 14. M-Sadje zelenjava, 15. M-Potrošnik, 16. M-KK Sevnica, 17. M-Konditor, 18. M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet in 19. M-Sloga.

Mešane ekipe: 1. M-Rožnik, 2. M-Mednarodna trgovina, 3. DS SOZD + IB, 4. M-Rudar, 5. M-Nanos Postojna, 6. M-KGZ Sora, 7. M-Emba, 8. M-Velepreskrba, TOZD Grosist, 9. M-Sadje zelenjava, 10. M-Nanos, TOZD Preskrba in M-Konditor.

Rezultati tekov

Ženske – skupina A (do 30 let):

1. Ivanka Brenčič (M-Rožnik) 12:15,15, 2. Janka Matošević 12:34,63, 3. Silva Rudolf (obe M-Rudar) 13:55,93, 4. Nevenka Mlakar 14:24,74, 5. Andreja Hace 14:42,36, 6. Magda Brancelj 15:06,01, 7. Branka Kandare (vse M-KZ Cerknica) 15: 22,35, 8. Majda Lešnik (M-Mednarodna trgovina) 15:22,68 in 9. Metka Novak (M-Agrokombinat) 18:44,97.

Ženske – skupina B (nad 30 let):

1. Milena Logar 13:29,39, 2. Stanka Prezelj (obe M-Rožnik) 14:02,19, 3. Marija Grosman 14:49,81, 4. Zora Zrilič (obe M-Mednarodna trgovina) 15:31,81, 5. Tilka Rupnik (M-HG, TOZD Ilirija) 15:39,52, 6. Draga Vaupotič (DS SOZD + IB) 16:22,95, 7. Branka Pečarič (M-Mednarodna trgovina) 16:48,47, 8. Vida Pivk (M-Rudar) 18:19,67, 9. Cilka Avanco (M-Sadje zelenjava) 19:49,38 in 10. Vera Nemec (M-Konditor) 20:30,71.

Moški – skupina A (do 35 let):

1. Marko Pajntar (M-Rudar) 13:56,55, 2. Franc Rožič (M-Nanos Postojna) 14:10,81, 3. Stane Mihelčič 14:13,56 4. Milan Grohar (oba M-KZ Cerknica) 15:02,76, 5. Jože Rozman 16:01,87, 6. Tugo Marinček (oba DS SOZD + IB) 17:26,66, 7. Marjan Zemljarič 17:34,94, 8. Slavko Mohorič (oba M-KGZ Sora) 17:38,49, 9. Milan Škof (M-Tehna)

Pravilno mazanje tekaških smučí je mala umetnost! Vse foto Matjaž Marinček

17:50,60, 10. Franc Kotar (M-Agrokombinat) 18:10,67, 11. Savo Mutič (M-Velepreskrba, TOZD Trgopromet) 18:17,71, 12. Ivan Šmid (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 18:23,63, 13. Milan Znidaršič (M-KZ Cerknica) 18:47,18, 14. Alojz Kotar (DS SOZD + IB) 19:04,92, 15. Rafko Kranjec (M-Agrokombinat) 19:45,06, 16. Vid Lužar (M-Velepreskrba, TOZD Grosist) 22:24,30 in 17. Bojan Zor (M-Sadje zelenjava) 23:29,00.

Moški – skupina B (nad 35 let):

1. Stane Tavzelj 14:21,66, 2. Franc Kandare (oba M-KZ Cerknica) 14:59,52, 3. Franc Štular (M-Rožnik) 15:50,05, 4. Alojz Rupnik 16:07,20, 5. Stane Accetto (oba M-Mednarodna trgovina) 16:18,18, 6. Emil Vuga (M-Nanos Postojna) 18:01,39, 7. Ernest Planinc (M-Mednarodna trgovina) 19:02,29, 8. Boris Vaupotič (M-Emba) 19:05,47, 9. Peter Menart (M-Mednarodna trgovina) 19:07,42, 10. Štefan Močnik (M-KZ Cerknica) 19:44,81, 11. Miha Pišljar (M-Nanos Postojna) 20:08,17, 12. Jože Zadnik (M-Sadje zelenjava) 20:32,27, 13. Jože Nagode (M-Rožnik) 21:42,65, 14. Vinko Ravbar (DS SOZD + IB) 21:51,09, 15. Tone Srpan (M-KZ Cerknica) 22:50,08 in 16. Ludvik Hren (M-Rožnik) 23:55,54.

Mešane ekipe: 1. M-KZ Cerknica in 2. M-Sadje zelenjava.

● Ne tako, marveč tako ● Ne tako, marveč tako ●

Nova rubrika, ki smo jo odprli, da bi obravnavali nam najbližja in praktična jezikoslovna vprašanja, je bila deležna med bralci veliko odobravanja. O tem priča tudi spodaj objavljeni prispevek tovarša Kosa, ki se mu zahvalujemo za spodbuden odziv. Z njegovim prispevkom pa je hkrati tudi že zapolnjen prostor, ki smo ga načrtovali za nadalevanje te rubrike. Več ji ne moremo odmeriti spricho obilice drugih prispevkov, katerih ni moč brez škode za njihovo svežino odložiti za ves mesec do prihodnjega izida.

Čeravno nam je sodelavec, ki se je podpisal Vencelj Klofuta, na domiselno nazoren način postavil že v prejšnji številki povsem konkretno vprašanje, to pot nanj še ne odgovarjamo. Škoda bi namreč bilo, ko bi mu odgovorili na kratko, lakonično, in tako ne bi izrabili priložnosti, ki nam jo je sam ponudil z zgledi za izpeljavo imena pripadnika firme iz imena firme, da bi pojasnili hkrati tudi načela tvorbe izpeljank. Na kratko pa je »rešitev« kar mimogrede »izdal« v svojem prispevku tovariš Kos.

Bralce vabimo, da nam pošljejo vprašanja, ki sodijo v to rubriko.

Prejeli smo

Zakaj bi bila kvaliteta lepša od kakovosti?

Spoštovani tovariš urednik!

Kot upokojenec Marcatorja (Mercatorjevec torej) z veseljem preberem prispevke, ki jih objavljate v našem mesečniku in moram reči, da ne preskočim niti tiste vsebine, ki me za časa mojega službovanja ni privlačila zaradi prenasitenosti in vsakodnevnega doživljanja po čisto uradni dolžnosti.

V poslovne zadeve se danes ne morem več vmešavati in prav tako ne morem več sodelovati pri oblikovanju raznih predlogov in rešitev za boljši poslovni uspeh in lepše počutje sodelavcev, lahko pa, upam izrazim moje zadovoljstvo ob odkritju, da se tudi naš Mercator, z rubriko »Ne tako, marveč tako« vključuje v zelo potrebno, »čiščenje smeti iz slovenskega poslovnega in uradnega besedišča«.

Slovenska mati me je rodila na slovenski zemlji pod tujim jarmom in so me slovenski učitelji morali učiti v tujem jeziku, dokler jih ni tedanja oblast pregnala od domačega ognjišča. Še danes živi v meni spomin na tiste čase, ko je slovenska beseda sprožala žaljivke in grožnje, večkrat pa tudi klofute pri posameznih priseljencih, pripadnikov naroda s tisočletno kulturo.

Ko me je vojna vihra gnala po tujini, sem z velikim navdušenjem izkoristil prvo priložnost in se pridružil »primorskim« sotrpinom, ki so doma, z orožjem v roki, uveljavljali svoje narodnostne pravice.

Žal se danes, onstran državnih meja, ljudje, ki se zavedajo težine jarma, še bojujejo za slovensko besedo in ohranitev podedovanih ljudskih običajev. Raznarodovalni pritisk je sila, ki jo lahko pravilno oceni samo tisti, ki jo je občutil. Kljub vsem naporom prizadetega, ta mračna sila, v življenjski dobi človeka in pokolenj, le uspeva zatemniti marsikaj lepega, domačega in narodnostno izvirnega. Ker se tega dobro zavedam, sočustvujem z vsemi, ki se danes še bojujejo za uveljavitev svojih temeljnih človečanskih pravic, z vso silo pa obsojam vse proizvajalce besednih spakedrank, proizvedenih zavestno ali ne, v smislu modernizacije in aktualizacije besednega fonda slovenskega jezika, po principu papagajškega sistema infiltriranja inteligentno zvenceh tujk v slovensko besedno strukturo.

Groza me stresa, ko v javnih »informativnih medijih« berem ali poslušam kako individualni kmetijski proizvajalci in kooperanti v plantažah, proizvajajo jabolka, hruške in krompir, TOZD Živinoreja pa proizvaja meso in mleko.

Ze nekaj let poslušam, kako »uvažamo inflacijo«, potrebe pa krijemo s »primarno emisijo« in zaradi tega nam vsem upada »standard«.

Zavedam se, da je tudi jezik podvržen silam napredka in mora »živeti« sicer bomo tudi na tem področju ostali nerazviti, ne morem pa dojeti zakaj je na primer kvaliteta lepša od kakovosti, kvantiteta od količine, nivo od ravni, investicija od naložbe, devalvacija od razvrednotenja i. t. n.

Za širjenje besednega sklada in posodabljanje jezika imamo dovolj sposobnih jezikoslovcev, ki lahko uvoženi »container« prevedejo v vsebnik, le prisluhniti jim moramo, ne pa sprožati besednih vojn kot na primeru »stabilizacije«, ki so jo, kot kaže nekateri udomačili na račun slovenske ustalitve.

Seveda se je pri prevajanju tujk treba ogibati smešnim izpeljankam, da ne bi zašli na pota medvojne NDH, ko so tedanji veljaki poskušali izriniti že močno udomačene samostalnike iz ljudskega jezika, mi pa smo se norčevali, češ da so »pas« prekrstili v »okolotrbušni hlačodržac«.

Morda bo, upati je, ustalitev pripomogla tudi k zaježitvi širjenja jezikovnega raka, saj smo, po dolgem opozarjanju posameznih gojiteljev čiste in lepe slovenske besede, v okviru SZDL (morda bi bilo bolj prav S. z. d. l.), vsaj ustanoviti telo, ki naj bedi (naj se imenuje razsodišče ali sodišče) nad dediščino naših jezikovnih veljakov, sicer bomo »proizvedli« nekakšen slovenski ESPERANTO, ki ga bodo vsi razumeli, razen nas, sinov slovenskih mater in očetov.

Za vsem svojim bitjem torej podpiram zamisel in ker se zavedam, da ste si z njo naložili dokajšnje breme, vam želim ostro, neizprosno pero, trdno roko in nezlomljivo metlo.

Na uho: med 4. zimsko Mercatorjado na Črnem vrhu nad Idrijo, ste imeli nad vhodom v posebno sobo napis: INFORMACIJE – samo za vodje ekip. Mar ne bi lepše zvenelo: POJASNILA – OBVESTILA (samo) za vodje skupin? Pa brez zamere!

Marijan Kos

Delovanje OO ZSMS in OO sindikata v tozdu Standard

Ljuba Suković – M-Velepreskrba, TOZD Standard Novo mesto

Načrt je tu, treba ga bo uresničiti

Osnovna organizacija ZSMS tozda Standard iz Novoga mesta je imela 10. februarja 1981 šesto sejo, kjer smo mladi pregledali, kako smo uresnili program, ki smo si ga zastavili za čas od septembra do decembra lanskega leta.

Ugotovili smo, da smo bili bolj aktivni v prvi polovici lanskega leta. V septembru smo načrtovali kar dva izleta, vendar pri organizaciji le-teh nismo imeli sreče. Planinskemu izletu na Triglavsko jezera skupaj z PD Drska smo se morali odpovedati, ker nismo mogli dobiti avtobusnega prevoza. Dogovorili smo se tudi za pohod na Gorjance, ki naj bi bil v nedeljo 21. 9. 1980, vendar je od 21. prijavljenih prišlo na zborna mesto le 5 potohodcev, od teh pa so trije odšli domov. Zdaj se sprašujemo, kako naj mlade v našem tozdu pritegnemo k delu.

V delovni akciji, ki smo jo izvedli pod vodstvom OO sindikata – čiščenje in priprava počitniških objektov za nesezono – sva sodelovali dve mladinki. Naj dodam, da

smo pri pripravi teh objektov meseca maja sodelovali tudi mladinci v večjem številu. Meseca maja smo se udeležili še letne mercatoriade v Krškem, jeseni pa smo tu pomagali pobirati sadje na plantažah M-Agrokombinata.

Mladinske politične šole, ki je bila jeseni pri OK ZSMS Novo mesto, se nismo udeležili, ker nismo bili obveščeni, pač pa jo je naša sekretarka obiskovala že v mesecu juniju. Imamo tudi precejšnje število mladih v samoupravnih organih tozda, sodelovanje z dijaškim domom Majde Šilc pa po poletnih počitnicah še ni zaživelo.

Po pregledu preteklega dela smo določili tudi naš program za obdobje od januarja do maja letos. Evidentirali bomo mladince v na-

šem tozdu, ki so redno ali občasno aktivni ter tiste za članstvo v ZK, sodelovati želimo z dijaškim domom Majde Šilc na kulturnem in športnem področju, po potrebi bomo organizirali delovno akcijo v Škocjanu, ogled spomladanskega zagrebškega velesejma in planinski izlet, pogovor o stabilizaciji in njenih posledicah ter organizirali okroglo mizo o odnosih med kupcem in prodajalcem in o zaposlovanju.

Upamo, da bomo predlagani program kar najbolj uresnili in tako dokazali, da smo kljub težavam še vedno pripravljeni sodelovati in delati skupaj tisto, kar nas zanima. Pohvaliti moramo dobro sodelovanje z osnovno organizacijo sindikata.

Sama osnovna organizacija sindikata je v preteklem letu dobro sodelovala z organi upravljanja, pred novim letom je organizirala srečanje naših upokojencev ter jih skromno obdarila. Obe osnovni organizaciji, mladine in sindikata, v tozdu bosta svoj program dela med letom še dopolnili,

Restavracija že odprla vrata

Jože Rozman

Zanimiv prijem cerkniških gostincev

»Ker Cerknica pravzaprav nima primerne prostora za kulturnozabavne prireditve, smo se odločili, da v novi restavraciji ne bomo nudili gostom le kakovostnih gostinskih uslug, ampak bomo našo ponudbo popestrili z vsakomesečnimi kulturnimi in zabavnimi večeri,« je dejal Mojmir Jovič, vodja gostinske etaže v cerkniški Blagovnici, ki jo je tozdr Trgovina Rakek odprl pred koncem lanskega leta.

Čeprav bo restavracija z vsemi ostalimi potrebnimi prostori uradno odprta šele 1. aprila, manjka

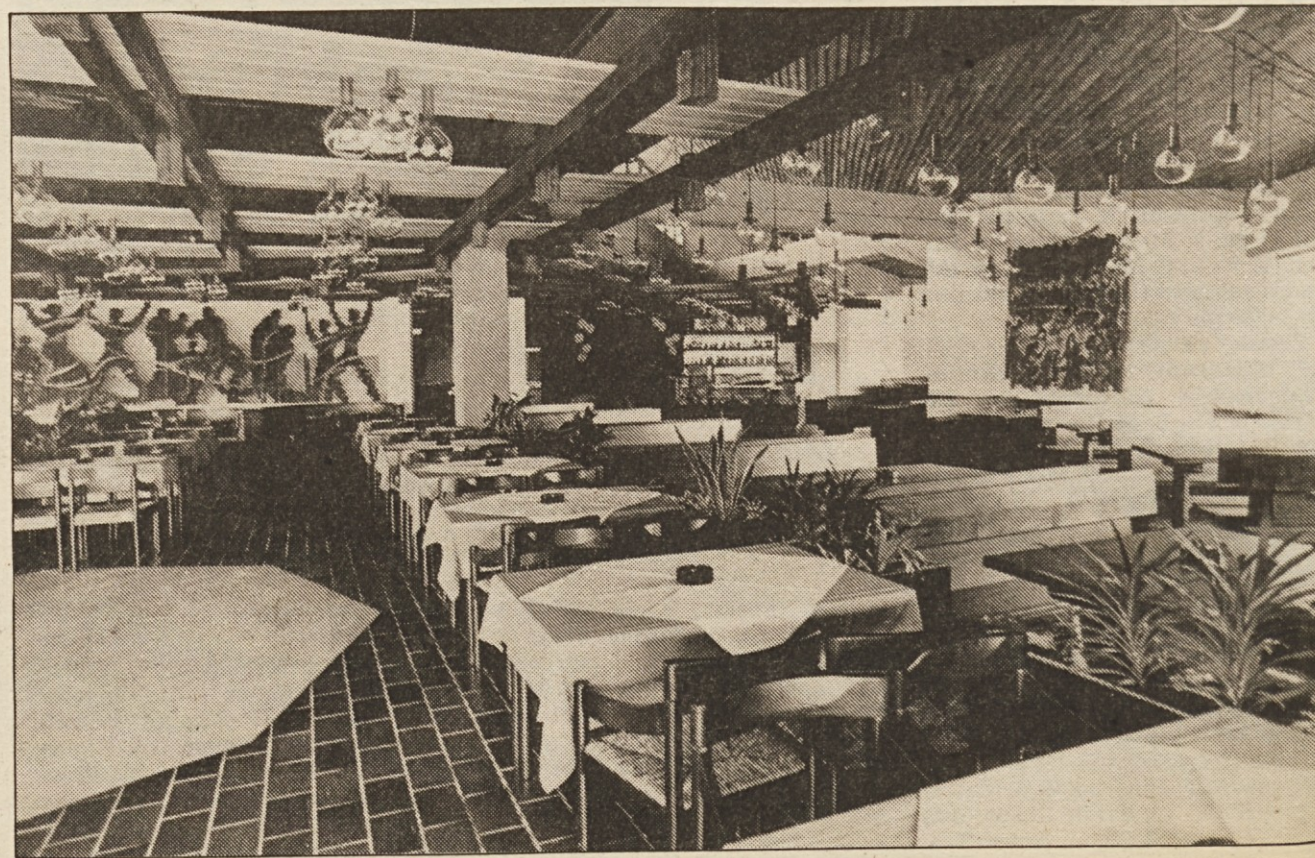
Mojmir Jovič, vodja gostinske etaže v cerkniški Blagovnici.

še nekej drobne opreme, je svoja vrata obiskovalcem na široko odprla že 26. februarja v predpustnem času. Od takrat do danes se je zvrstilo že kup prireditev, naj jih naštejemo po vrsti: pustovanje, začinjeno s cerkniškim običajem, ki mu pravijo »žaganje babe«. To je pravzaprav potegavščina, saj ostaja le pri grožnji oziroma name-nu. Nekaj fantov na več koncih vasi brusi žage in sekire, zbira okoli sebe radovedneže, grozi in žuga babam in se pripravlja na usodno dejanje, a do njega ne pride, ker se vmes že kaj nepričakovanega zgodi... Temu predpustnemu četrtku sta sledila petkov ples za najmlajše ter sobotni ples v maskah za starejše, v nedeljo je bila običajna cerkniška pustna povorka, v ponedeljek zvečer v restavraciji Moped show ter v torek zaključek pustnega praznovanja. Za dan žena so priredili kulturni program z monodramo Daretta Ulage in mešanim pevskim zborom iz Rakeka, 14. marca pa so

imeli modno revijo z zabavnim programom Nele Eržišnik. Vse prireditve so bile izredno dobro obiskane, nekajkrat so morali celo zapirati vrata, ker je bilo gostov preveč. Tako ni bojazni, da bi prireditve ne bile tudi v bodoče dobro obiskane, saj je restavracija edini tak primeren prostor ne le v Cerknici, ampak tudi bližnji okolici. V naslednjih mesecih bodo nastopili pihalna godba ravenških železarjev, folklorna skupina, mornariški orkester iz Pule, ljudski godci, tu bodo tudi zabavno komični programi, začetni nastopi mladih pevcev, meseca septembra se bodo gostje lahko krepčali z dobrotami madžarske kuhinje in poslušali madžarski orkester itd. Skratka, vsak mesec bo vsaj ena kulturno-zabavna prireditev, hkrati pa predstavitev značilne kuhinje tistega kraja, od koder bo nastopajoči.

In kaj bo lahko izbral vsakodnevni gost? Ta notranjski konec sicer nima svoje tipične kuhinje in pijače, zato bo izbor jedil pač mešan, zbran iz večih koncev. Za najbolj domačo hrano bi lahko izbrali divjačino in sladkovodne ribe iz jezera, na voljo bodo tudi odojki, jančki in krače, potem zrezki z značilnimi omakami, najrazličnejše sladice itd. Za kosila bodo meniji, tudi turistični, pripravljali pa bodo tudi gotovo hrano za malice.

Za dober tek in dobro počutje gostov bo skrbelo v dveh izmenah skupaj 18 delavcev. Trenutno jih še nimajo toliko, saj se ljudje dela v gostinstvu zaradi delovnih sobot in nedelj še vedno izogibajo. Mojmir Jovič meni, da bodo te težave rešili jeseni, ko bodo prišli učenci iz šol, do takrat si bodo morali pomagati z nadurami. Restavracija bo odprta od 9. do 23. ure, vsak petek in soboto bodo gostje lahko zaplesali, odprta bo tudi v nedeljo, najverjetneje v torek pa bo zaprta.

Osrednji del restavracije ima 250 sedežev. Poleg je še posebna soba za 60 ljudi, zimski vrt s 120. sedeži in letni vrt z 250. sedeži. Skupna površina restavracijskih prostorov meri 1160 m². Vse foto: Jože Rozman.

Vozli štipendijske politike

Matjaž Marinček

V prihodnje vsi štipendisti

Ob omenjanju štipendij in štipendiranju se verjetno večina ne več rosno mladih bralcev spomni na čas svojega šolanja, na vedno prazne žepe in neuničljiv optimizem... Tudi danes ni čisto nič drugače: dijakom in študentom se še vedno tresejo hlače pred spraševanji in izpiti, žepi pa tudi niso kaj prida bolj polni, saj se štipendije sorazmerno niso kaj dosti odebeljile, le celostna urejenost štipendiranja in nagrajevanja je morda bolj enotna.

Zapis, ki ga berete, je le bežen prerez skozi politiko nagrajevanja treh organizacij združenega dela iz treh vej gospodarstva: gostinstva, trgovine in kmetijstva.

Primer štipendiranja v gostinstvu

Gostinsko hotelski tozd Ilirija iz Ljubljane, ki je v sklopu delovne organizacije Mercator-Hoteli gostinstvo, zaposluje 256 delavcev. Učencev ima 44 in od teh se jih je v letošnjem šolskem letu v prvi letnik vpisalo 15.

Osip letos, za razliko od prejš-

njega šolskega leta, ni pretirano velik. Kaže, da letošnja generacija, ki so jo »rekrutirali« iz hrvaškega Zagorja, veliko volj »uspeva« kot lanska, ki je bila iz okolice Zenice. Večina osipa je v prvem letniku; tistim, ki »padejo« v drugem in tretjem letniku, omogočijo ponavljanje letnika in za ta čas celo prejema nagrado. Tega tozd Ilirija

Profil, za katerega se učenci tozda Ilirija izobražujejo, so kuhar in natakar (v večini in približno enakem razmerju) ter frizer (v manjšini; vsak hotel B kategorije mora namreč imeti tudi frizersko delavnico).

Učenci so zadnji dve leti, odkar je pomanjkanje tovrstnega kadra, s pogodbo obvezani, da po konča-

Mirjana Varga je učenka drugega letnika, doma iz Donjega Mihačevca v Medžimurju. Uči se za kuharico. Že v osnovni šoli se je odločila za poklic v gostinstvu in ko jih je v šoli obiskal tovariš iz občine Čakovec in jim predstavil možnosti, je Mirjana preko čakovske SIS za zaposlovanje prispela v Ljubljano.

Čeprav pravi, da se je v Ljubljani in med vrstniki dobro vživela, bo tu ostala le toliko časa, kolikor bo pogodbeno vezana (v tem času bi želela delati v gostilni Katrca, ki je poslovna enota tozda Ilirija), potem pa se bo vrnila v rodne kraje. Meni, da so tam, na vasi, življenjski stroški bistveno manjši.

Je v trgovini drugače?

Težko bi bilo posploševati, vendar bi iz podatkov, dobljenih v trgovinskem tozdu, le težko trdili, da je kaj dosti drugače.

V tozdu Dolomiti v Ljubljani, katerega osnovna dejavnost je prodaja na drobno, združuje delo okrog 620 delavcev, štipendista pa imajo le enega. Več jih namreč ne potrebujejo, saj jim mnoga strokovna dela opravljajo delavci v delovnih skupnostih delovne organizacije in sozda, vse delavce strokovnih profilov, ki so jih doslej potrebovali, pa so tudi uspeli dobiti na osnovi razpisov. Imajo pa kar 65 učencev, in to 32 v prvih, 13 v drugih in 20 v tretjih letnikih Šolskega centra za blagovni promet v Ljubljani. Nekateri se, ko zaključijo šolanje in postanejo prodajalci, takoj odločijo za nadaljnje pridobivanje izobrazbe za poslovođe, nekateri pa to store šele potem, ko se zaposlijo. Takšnim v tozdu seveda omogočijo izobraževanje ob delu, jim povrne stroške izobraževanja in jim po svojih močeh pomagajo pri zagotavljanju študijskega dopusta. Tudi ti, ki se izobražujejo ob delu, so večinoma mladi.

Ko se bo pričelo usmerjeno izobraževanje, bodo dosednji učenci postali štipendisti. V tozdu Dolomiti so se sicer že pogovarjali o tem, ali bo kazalo štipendirati že v času splošne usmeritve ali pa šele takrat, ko se bodo učenci oziroma dijaki odločili za smer, vendar želijo, da bi bilo to poenoteno in da bi se v tem dogovorili na širši ravni, saj bi bilo nesmiselno, da bi imele organizacije v panogi, regiji ali celo v sozdu to politiko vsaka po svoje urejeno. Zdaj čakajo na pobudo, ta pa naj bi, po njihovem mnenju, prišla iz poslovnega združenja za trgovino ali pa iz Gospodarske zbornice Slovenije.

Osip je bil v letošnjem šolskem letu izjemno velik, saj od 38 vpisanih učencev 6 ni končalo teoretičnega dela prvega letnika. Do tega je prišlo, ker so sprejeli tudi tiste, ki so imeli nizek uspeh in tiste, ki drugje niso bili sprejeti. To se jim je maščevalo in bo izkušnja za v bodoče. Učenci, ki so prekinili šolanje, bodo morali (letos prvič) vrniti zneske nagrad, ki so jih prejeli.

Učenci prvih letnikov prejmejo nagrado v višini 1.420 dinarjev, učenci drugih 1.775 dinarjev in učenci tretjih letnikov 2.130 dinarjev. Za odličen uspeh prejmejo simbolično enkratno nagrado 400 dinarjev, za prav dober uspeh 300 dinarjev in za dober uspeh 200 dinarjev. Vse te številke bodo v bližnji prihodnosti povečali, saj so številne podizitve v zadnjem času tudi učence krepko udarile po denarnicah.

Miran Rosc, učenec drugega letnika Šolskega centra za blagovni promet, se v Ljubljani vsak dan vozi iz Logatca. Za letos je končal teoretičen del pouka in zdaj opravlja praktični del v samopostrežbi Bonifacija na Viču v Ljubljani, kjer je »deklica za vse«.

Sprva se je učil za elektromehnika, vendar so ga po zdravniških pregledih zaradi šibkejšje oblike daltonizma (barvne slepote) zavrnil. Tajnica logaške osnovne šole mu je svetovala, naj poskusi na šoli, kjer se zdaj izobražuje in ni mu žal, da je to storil, le prodajalec ne namerava ostati. Takoj po koncu sedanega šolanja bo izobraževanje nadaljeval – postati želi trgovski potnik, saj je to po njegovem bolj dinamičen in bolj zanimiv, pa tudi bolje plačan poklic od prodajalca.

Z nagrado, ki jo od tozda Dolomiti prejema, je sicer načeloma zadovoljen, ne bi pa imel nič proti, če bi bila višja.

Še primer iz kmetijstva

V delovni organizaciji M-KK Sevnica združuje delo 156 delavcev (dobljeni podatki ne upoštevajo pridruženega Trgovskega podjetja Sevnica). Štipendirajo 12 dijakov in študentov iz občine; 6 se jih v Mariboru in Novem mestu uči za kmetijske tehnike, 2 v Ljubljani za ekonomska tehnika, eden prav tako v Ljubljani za veterinarskega tehnika, po eden pa študirajo za diplomiranega inženirja agronomije ter živilske tehnologije in za diplomiranega pravnika.

Doslej je bilo vedno povpraševanje večje od števila štipendij, ki so bile na razpolago, v učnem oziroma študijskem letu 1981/82 pa bodo število štipendij še zmanjšali, saj bodo že z dosedanjimi štipendisti dodobra »zapolnili« potrebna dela in naloge.

Od 23 učencev v gospodarstvu je večina iz sevnške občine. Le dva od teh se v Celju oziroma v Novem mestu učita za atomehnika, vsi ostali pa se v Brežicah učijo za trgovce.

Zanimivo je, da so se doslej vsi učenci v gospodarstvu in štipendisti pri organizaciji tudi zaposlili ter da fluktuacije tako rekoč ni.

O načinu štipendiranja ob uvedbi usmerjenega izobraževanja se v delovni organizaciji niso konkretno pogovarjali. Podobno kot drugi tudi oni pričakujejo pobudo za enotno reševanje tega vprašanja. Jo bodo pričakali?

Namesto zaključka

Vsem delavcem, ki v organizacijah združenega dela skrbijo za izobraževanje in štipendiranje, je skupno skomigovanje z rameni na vprašanje, kako bo ob uvedbi usmerjenega izobraževanja. Kaže, da jim bo odgovor prinesel čas...

V premislek

Postal je vzoren študent: med predavanji namreč nič več ne prebira Playboya, ampak le Delo.

Vrgel se je v stroške – kupil si je liter mleka in kilo kruha!

Kljub pravilno izbrani življenjski poti, mnogi še vedno iščejo ustrezen prevoz.

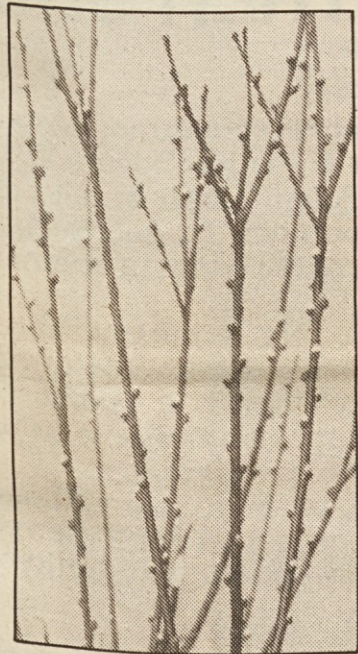
Zakon o prostem padu je sicer dokazan, vendar ga zakon o cenah postavlja na glavo.

Odmevi

Marija Starič

Njen dan

Jutro v megli, kot da bi za kom žalovalo. Toda danes je praznik žena. Vsi se vesele,

Miran Rosc: »Postati želim trgovski potnik... Obe fotografiji Matjaž Marinček

Mirjana Varga: »Po preteku pogodbe se bom vrnila v rodne kraje!«

ne počne iz sočutnosti, temveč zato, ker učence za ta profil zelo težko dobijo, kar je glede na delovni čas in pogoje dela v gostinstvu deloma tudi razumljivo.

Učenci stanujejo v domu učencev v trgovini in gostinstvu v Ljubljani. Za oskrbo v domu prispeva tozd za vsakega posameznika 2.800 dinarjev, vsak prejme še dodatno nagrado, ob primernem uspehu pa tudi enkratno nagrado ob koncu šolskega leta.

nem šolanju ostanejo vsaj dve leti v tozdu, tozd pa ne izvaja nikakršnih sankcij, če jih kdo pred tem rokom zapusti. Upajo tudi, da jim bo s precejšnjim povišanjem osebnih dohodkov uspelo zajeziiti fluktuacijo.

O tem, kako bo ob uvedbi usmerjenega izobraževanja, se še niso konkretno dogovorili, pa tudi pobude o enotnem reševanju te problematike v panogi ni bilo nobene.

Intervju malo počez – prvi april je pač vmes

Udeleženki: Sonja Bastar, referentka za družbeni standard in rekreacijo v Delovni skupnosti SOZD, sicer dirkalna voznica Vesna Bleiweis, v. d. vodja splošne službe in tajnica samoupravnih organov in DPO SOZD, sicer deklica za vse
Sprašuje: Vesna Bleiweis
Odgovarja: Sonja Bastar

Vprašanje: zakaj dirkaš?
Odgovor: dirkam s seboj in časom.

Vprašanje: kakšen avto voziš?
Odgovor: razmajano 101.
Vprašanje: kako razmajano?
Odgovor: do take mere, kot so včasih odnosi med ljudmi.

Vprašanje: kaj pa potem varnost?

Odgovor: vozim na lastno odgovornost, tako kot z ljudmi.

Vprašanje: pa te kdaj zanese?

Odgovor: o, ja. Pa ne na ovinkih. Zanaša me na ravni cesti, ker ji preveč zaupam, tako kot ljudem.

Vprašanje: kdaj pa te je zadnjič tako zaneslo?

Odgovor: na zimski Mercatoru di 1981. Goljufali so. Tekmovalke so bile starejše (sicer so vse rade mlajše), tekmovalci pa spreminjali identiteto.

Komentar vprašujoče: to je bilo le zaradi tekmovalnega prestiža, sicer pa ljudje niso slabi in ne goljufajo.

Komentar odgovarjajoče: prav imaš, niso goljufali, samo zaneslo jih je.

možje, otroci predvsem pa njihove mame, ki praznujejo svoj dan. V mojem srcu se je nekaj premaknilo in zamislila sem si, ali morda tam, konec vasi ne trpi danes majhno bitje, ki so mu še edini prijatelji šolske klopi.

Danes mu je šolska ura sloveščine zagrenila dan. Tovarišica jih pripravlja za proslavo z nastopi. Nabrali so tudi veliko pomladanskega cvetja. Tudi on je prinesel šopek. Stiska ga med prsi in sam ne ve, kam naj bi ga položil, da bi do konca pouka ne ovenel. Zvonec je oznanil konec pouka, vsi so planili proti vratom, veseli in nasmejani, kajti odhajali so v dvorano, kjer bo proslava. Le ena bolečina je hodila med njimi. Ni se smejal, ni se veselil proslave, kajti vedel je, da ne more z njimi, saj nima tam kaj iskati. Njegove mame ni med drugimi. Že dolgo je ni.

Tovarišica jih je poklicala, drug za drugim so odhajali v dvorano. Samo deček s strtim srcem si je poiskal drugo pot. S šopkom cvetja je šel k svoji mami.

Dolgo je sam taval med grobovi, ni ga bilo strah, čeprav mu je komaj nekaj let. Iskal je grob svoje mame, ki se je ni niti prav spominjal. Pa vendar mu je pomnila veliko. Položil je šopek na grog in ostala sta skupaj. Po licu so mu drsele solze ki jih je počasi brisal v rob rokava. Mama ve, kaj si želi njen sinko, tudi sam ve, kaj si želi, ve pa tudi to, da se nikdar več ne moreta srečati, čeprav je to njen dan.

Foto Matjaž Marinček

mercatorjev MOZAIK

PA SMO GA POKOPALI! Pusta, namreč. Za leto dni smo se poslovili od njega, še prej pa se seveda ob pustnih norčijah dodobra razvedrili. Naš hotel Bor na Črnem vrhu nad Idrijo je pripravil na pustno soboto prav prijetno zabavo. Na njej ni manjkalo ne maskar, ne jedade in pijače in razpoloženje je bilo sila prijetno.

V Trebnjem na Dolenjskem bodo kmalu dobili novo gostilno. Pravzaprav ne bo čisto nova; nekdanja gostilna Grmada je prešla v upravljanje tozda Gradišče. Zdaj so prenovitvena dela že skoraj pri koncu in lep, velik gostinski objekt bo odprt verjetno že v mesecu marcu.

V turistični poslovalnici Mercator-Turist v Ljubljani radi poskrbijo za presenečenje. Lani so pričeli z razstavami in letos s tem nadaljujejo. V marcu je s svojimi olji tam gostoval mlad ljubljanski slikar **Bram Barjanski**, sin bolj znanega in slavnega očeta, prav tako slikarja, Rudija Simčiča.

Na letošnjem sejmu Alpe-Adrija bo svojo dejavnost predstavil

tudi Mercator-Turist. Ponudili bodo seveda kopico zanimivih lastnih potovanj, ekskurzij in izletov, k tem pa dodali še programe drugih turističnih hiš.

Ubogi svetlobni znaki »M«! Zadnje čase opažam, da je vse več pokvarjenih, skrivljenih in zdrobljenih. Tega so krivi nevostni in nepazljivi vozniki večjih tovornjakov, ki znake poškodujejo z visokimi ceradami. Že nekaj časa je izkrivljen znak M na Bregu 22, nad trgovino Stekla v Nazorjevi je odpadel del oranžnega pleksi stekla, poškodovan je tisti na Šišenski in še kateri.

Na izletih s Stopom v Dubrovnik je Mercator-Turist skupaj s studijem za ekonomsko propagando pripravil več presenečenj. Nagrade za razne družabne igre in žrebanja so razen Radenske, ki se je krepko odrezala, pripravili še Kolinska, Slovin, Ilirija-Vedrog, Pik Takovo, Pionir Subotica, Mercator-Emba, Mercator-Conditor in Mercator-Sadje zelenjava. Več o tem v prihodnji številki.

Zbral in zapisal: Mile Bitenc

Zahvala iz Postojne

Iskreno se zahvaljujem vsem tovarišem, ki so mi ob odhodu v pokoj priredili tako lep poslovilni večer. Zahvaljujem se tudi za prejeta darila, ki mi bodo v trajen spomin.

Posebej se zahvaljujem tovarišici Ireni Jurca, ki mi je v imenu tozda Izbira podarila lepo darilo in spregovorila nekaj poslovnih besed. Zahvalo sem dolžan tudi direktorju tozda Transport, Živojinu Gacinu, za poslovilni govor.

Puc Franc, sofer pri tozdu Transport

Med nami

Marija Malus – M–Mednarodna trgovina, TOZD Contal

Za popenit

Pol dvanajstih dopoldne je. Rayno prav zoprna ura, da človek ne ve, kam bi sam s sabo. Malica je minila, tudi tisti, ki s tem prijetnim opravilom znajo najbolj zavlačevati, so na svojih delovnih mestih. Da bi se človek začel pripravljati na odhod domov, je malce prezgodaj (nič ne rečem – ob enih), da bi se lotil kakega bolj zahtevnega in večjega posla, prepozno. Z mislimi smo okrog pol dneva že doma, med običajnimi skrbmi in opravki. Pravzaprav je to še najbolj primeren čas za pogovor o vsakdanjih problemčkih in tegobah. Če ne počneš kaj hudo zahtevnega, lahko, recimo, s sodelavci kritiziraš včerajšnji televizijski program (tudi napovedovalke so včasih prav nemogoče oblečene), sodelavki lahko pokažeš na pol nakvačkan telovnik, Križaj pa tako poskrbi vsak dan, da lahko v pisarni razvijemo kako veleumno debato o smučanju (res čudno, da se mednarodnih smučarskih tekmovalcev, ob takih pogovorih dobi človek občutek, da združujejo delo po podjetjih sami smučarski asi).

Kadar nihče nima na sporedu kake pametne teme, poskrbi za to Strogičeva. Menda ima najbolj neukrotljivega mulca na tem vesoljnem svetu. Saj ne, da bi bila ona nepodkovana o pedagogiki! Ali da vzgoji potomca ne bi posvečala dovolj časa! Le hudo samisvoji so ba štirinajstletniki in jim težko pride do konca. »A veš,« se obrne k sodelavki, »da danes smrkavci tako govorijo, da človek kar oči zavija. Včeraj sem jih poslušala na dvorišču. Tak žargon, da človeka postane sram! Pa čisto nič jim ne moreš dopovedati.«

»Za popenit,« zavije oči Vzgojnikova. »Moj ta mal še govoriti ne zna, pa take nosi iz vrtca, da te zvije!«

»Družba, časi so takšni. Lahko ga vzgajaš, učiš, se trudiš, vse je zastoj. Ko pride med ljudi, se pač vsega nalez. Povem ti, da včasih čisto pošizim, ko ga poslušam! Tাকে naklada, da se sprašujem, čemu sem se zarkavala vsa ta leta.«

»Sicer pa danes frajerji prosperirajo drugače kot včasih.«

»Je pa le fora,« vzdihne Strogičeva, »če se znaš izražati. zadnjič sem bila pri njegovi profesorici. Iz slovenščine ima dva šusa.«

»Za crknit,« zategne Vzgojnikova, »tip se bo zaribal, če ne bo poprijel!«

»Saj pravim, doma sva imela pravo šolo. Fant, sem mu rekla, če ne boš poprijel, če se misliš zezat, ne računaj name! Dovolj si star, da lahko misliš malo tudi sam! Pa misliš, da me šmirgla!? Zvečer šiba po diskačih, zjutraj pa švasa do enajstih! Jasno, da mu za šolo ne ostane časa!«

»Jaz na tvojem mestu,« povzame Vzgojnikova, »bi ga malo bolj masirala.«

»Pa kaj naj naredim? Malo sem doma. Saj vidiš, človek se peha ko vosu v službi, pa po sestankih! Tisti dve urici, ko smo skupaj, pa tudi ne morem samo težiti!«

»Kaj pa foter, stari bi ga tudi lahko malo prišraufal!«

»Oh, lepo te prosim! Ta ima poln kufer vsega že, ko pride iz službe. Pa cvika, jasno, da bo izpadel zoprni oče. Misliš, da ima tri čiste o tem, kako naj bi vzgajal mulca?! Ampak mali je nanj čisto ubrisan. Z denarjem nadoknadi vse, kar zamudi, ko šminka okoli. Pri smrkavcu pa petdeset jurjev zažge, jasno!«

»O, mater,« si daje Vzgojnikova duška, »bi jaz oba skupaj zašila!«

»Figo bi naredila! Počakaj, da tvoj zraste! Boš videla, kako mu boš kos!«

»Misliš,« (Vzgojnikova si nade ne zarotniški izraz) da bi bilo slabo, če bi ga kdaj prišponala!«

»O,« Strogičeva izusti nekaj med krikom in vzdihom, »kako sem ga že pregonila! Ampak psihologi pravijo, da to ne pali. Moderne vzgojne metode so pretepanje že zdavnaj opustile!«

»Psihologi,« zameketa Vzgojnikova, »ti šele nategujejo svet! Kar poslušaj jih, moderne psihologe, boš malo morgen prišla mulcu do konca!«

Vrata v pisarno skorajda odleti jo s tečajev. Šef privihra s sestanka SOZD-a.

»Živjo! Pha, so katerpillerji, tele naši pri vrhu! Štiri ure smo se driblali! Se pa najde vedno kak pikiziger, da hrope v neskončnost! Koliko je na kolesih, kolegica?«

»Petnajst čez eno.«

»Bomba, šibamo domov! Starega danes tako ne bo več nazaj...«

Od 18. februarja do 9. marca

Drugi o nas

Delo 18. 2. Sedanja »mesna suša« je taka kot lanske, posledica pričakovanj novih cen za meso: mesarji iz Mercatorjeve TMI so povedali novinarjem Dela, da zadnje dni koljejo občutno manj živine. Največje pomanjkanje je pri mladi govedi, ki je dobijo za okoli 25 odstotkov manj, pri svinjskem mesu pa zaenkrat še ni čutiti pomanjkanja. Kaže torej, da bo treba počakati na nove cene, se konča članek.

Dnevnik 19. 2. Zdaj je meso, pa denarja ni... pogled na naše mesne navade izza mesarskega pulta. Skozi zanimivo novinarsko akcijo je prikazana Tovarna mesnih izdelkov iz Ljubljane, sicer tozda DO M-Velepiskrba, oskrba z mesom v Ljubljani, navade in želje kupcev mesa oziroma vse, kar se v prodajalni mesa zgodi v enem dopoldnevu. To se je dogajalo v poslovalnici TMI v Čopovi ulici 5 v Ljubljani, ko je kupcem stregel tudi v mesarja preoblečeni novinar in prišel do zaključka, da je vse manj takih, ki z lahkotno izproženim kazalcem brez omahovanja ukažejo: »Tistega... da, 2 kilograma!« O TMI izvem, da ima 321 zaposlenih, da prodaja sveže meso (3000 ton letno) in mesne izdelke (2600 ton) ter konjsko meso, da ima 16 maloprodajnih enot in težave z vajenci, ki bi jih rabili znatno več, kot jih imajo itd. Lani so prodali za 3 odstotke več mesa kot leto poprej, z razumevanjem ljubljanskih občin, mestnega SIS-a za preskrbo in sozda Mercator pa so se rešili težav zaradi neusklajenih cen mesa in mesnih izdelkov ter živine in končali poslovno leto pozitivno.

Delo 24. 2. Jeza vzhaja brez kvasa. V rubriki »Pa še to« piše dobesedno takole: ljubljanski Mercator bi moral za svoje trgovine dobiti, od proizvajalcev vsak dan tisoč kilogramov kvasa. Dobiva pa ga le do trideset kilogramov. Tako pri kupcih vzhaja jeza, ki je ne more potolažiti nobeno kvasenje o tem, zakaj ni kvasa.

Delo 26. 2. V trgovini prevladujeta monopol in nepovezanost. V tem članku sicer Mercator niti katerakoli druga trgovinska organizacija ni imenovana, vendar članek kljub temu povzemamo, saj so komunisti občine Center na svoji programski volilni konferenci govorili tudi o tem, da imajo v trgovinskih organizacijah slab posluh za družbena prizadevanja. Trgovina je sicer najpomembnejša dejavnost v občini, vendar je monopolizirana in razdrobljena ter slabo pripravljena na dohodkovno povezovanje, pri preoblikovanju zunanjetrgovinskih organizacij pa še ni bil storjen bistven korak.

Dolenjski list 5. 3. Vinogradniki o gnojenju. Objavljena je slika in kratak podpis pod njo, da je dipl. ing. Martina Koritnik iz M-KK Sevnica predavala okoli stotim domačim vinogradnikom o gnojenju.

Delo 6. 3. Lahka pot do zlatnine in krzna. Februarski vlom v M-Manosovo blagovnico v Postojni, ko so neznani rokomavhi odnesli krznenne plašče in nakit v vrednosti 600.000 dinarjev dokazuje, da se še marsikje malomarno obnašajo do družbenega premoženja. Do kraje zlatega nakita prav gotovo ne bi prišlo, če bi ga spravili v poseben trezor, ki ga imajo, namesto v blagajno, ki pa je bila za vlomilce lahek plen.

Delo 6. 3. Družno nad zaloge v Mercatorjevem skladišču. Od zadnjega januarja je v priporu trojka, ki je kradla iz M-skladišča na Tobačni 2. Varnostnik Bergman in zakonca Režek so to delali zaradi denarne stiske, kot so povedali preiskovalnemu sodniku, plen pa so odvažali v fičko in si ga potem delili.

Delo 6. 3. Žrebe namesto teleta. Članek govori o prodaji konjskega mesa, ki ga v Ljubljani prodajata zasebnik in mesnica M-TMI na ljubljanski tržnici. Konjsko meso je ne samo precej cenejše od govedine ali svinjine, ampak tudi bolj zdravo, saj ima kilogram tega mesa le 0,5 odstotka maščobe. Kupci so zato seveda tisti, ki skrbno obračajo vsak dinar, dietni in drugi bolniki ter seveda ljubitelji konjskega mesa.

Delo, sobotna priloga, 7. 3. Za boljše oskrbo več denarja v njive in hleve. V okrogli mizi Dela sta

sodelovala tudi Vinko Ravbar, pomočnik komercialnega direktorja sozda Mercator, in Anton Zorc, pomočnik komercialnega direktorja DO M-Sadje zelenjava. Prvi je povedal, da je povezovanje trgovine s proizvajalci hrane že precej daleč, vendar je tu močnejše udeležena predelovalna industrija kot sami pridelovalci. Tako ima Mercator podpisanih 270 samoupravnih sporazumov o trajnem poslovnem sodelovanju, vendar se partnerji bolj držijo količin kot pa cen. Navedel je dober primer sodelovanja v času »oljne krize«, ko je Mercator dobil olja več, kot je bilo s sporazumi dogovorjeno. Žal pa se dogaja tudi to, da proizvajalci trgovino izsiljujejo, zahtevajo tudi 25-odstotna sovlaganja (na primer pri sladkorju) in predplačilo, na kar pa trgovina ne more pristati preprosto zato, ker nima denarja. Opozoril je tudi na to, da sporazume in dogovore sicer lahko sklenemo in podpišemo, vendar kaj pomaga, če temu ne sledijo ustrezni družbeni ukrepi oziroma če administracija dostikrat onemogoča, da bi sporazume tudi uresničili. Tone Zorc je govoril predvsem o vzrokih za visoke cene sadja in zelenjave. Cena solate se oblikuje pri proizvajalcih svobodno, letos je bila huda zima, solata iz rastlinjakov pa je draga; naš proizvajalec dobi za ureditev zemljišča kredite na tri, največ pet let, v drugih državah pa na 15 let; stroški trgovine so ob majhnih količinah tako veliki, da bi raje prodajali več sola-

te po nižjih cenah (letos je prodaja solate padla za 40 %); letos razen limon skoraj ni bilo drugega južnega sadja (tri mesece smo zaman iskali možnosti za uvoz južnega sadja, a je dovoljenje prišlo šele sedaj), delavcev pa smo imeli enako število; v sodobnih blokkih ljudje ne morejo imeti ozimnice, zato so jabolka v hladilnicah, stroški takega skladiščenja pa znašajo danes 50 in več odstotkov od prodajne cene; tu je veliko ročnega dela (prebiranje), k ceni je treba prišteti poleg drugega še zaborj, ki stane že 50 dinarjev, zdaj pa izračunajte sami, kolikšna je obremenitev z drugimi stroški za 17 kilogramov jabolk v enem zaboju, zaključuje Tone Zorc.

Dnevnik 7. 3. Trgovina za drob-narije. Slika in besedilo pod njo govorita o tem, da so Cerkničani tik pred novim letom dobili novo blagovnico (tozda Trgovina Rakek iz DO M-Nanos), zdaj pa se rado vedno sprašujejo, kaj bo s starimi prostori. Tam bodo prodajali barve in lake, železnino in menda tudi avtomobilske dele, skratka, marsikaj tistega, kar morajo Cerkničani sedaj kupovati v Postojni ali Ljubljani.

Delo in Dnevnik 9. 3. objavljata na športnih straneh kratki poročili in rezultate prvih treh uvrščenih s športnih iger Mercatorja na Črnem vrhu. Obe poročili je pripravil naš novinar Matjaž Marinček.

Izbral in povzel: Jože Rozman

MARATON *Radenska* TREH SRC

Nemalokrat ugotavljamo, da preveč sedimo. Postali smo sužnji mode modernega življenja: hočemo, da gre vse čim lažje mimo nas. Polenili smo se tako da mislimo, da temu skoraj ni pomoči. In potem pravimo, da se slabo počutimo, tarnamo o tem in onem in boli nas to pa to.

A za vsako stvar je zdravilo. Ne le takšno, ki ga dobiš na zdravniški recept. Če živiš tako kot treba, odpadejo vsakršne tegobe. Pravzaprav je osnova za zdravo in dobro počutje pravilen način življenja, ki pa naj seveda »vsebuje« tudi pravo gibanje.

Hodimo in tecimo čim več, pa bodo vse nadloge prešle. Mirno lahko zapišemo, da je med nami vse več takih, ki radi tečemo zaradi zdravja, večje vzdržljivosti in boljšega počutja.

Kako in zakaj maraton treh src?

Zamisel za pristop k organizaciji maratonskih tekaški prireditve je nastala leta 1980 na »Pomurskem kolesarskem maratonu« v Gornji Radgoni. Na tem maratonu je sodelovala tudi DO Zdravilišče Radenska Radenci. Zamisel je šla naprej, do smučarske zveze Slovenije oziroma njenega odbora za množične tekaške prireditve, ki v svojem programu vsebujejo tudi množične tekaške prireditve zunanjske sezone. Teki služijo predvsem smučarskim tekačem, rekrativcem in tudi aktivnim tekmovalcem za nepretrgano vadbo in pripravo na zimsko sezono.

V Sloveniji je že nekaj časa čutili potrebo po organizaciji množičnih testnih tekov na daljše razdalje. Radenska je tista organizacija, ki s svojo poslovno dejavnostjo sodeluje pri skrbi za zdrav način življenja, kar dosega s ponudbo množične rekreacije, predvsem hoje in teka v naravi tek na smučeh. Zamisel o organizaciji množičnih tekaških prireditve sta podprli tudi Zveza telesno kulturnih organizacij Slovenije in Atletska zveza Slovenije.

Kakšen je namen maratonom?

Namen organizacije maratonskih tekov je v tem, da se vse večjemu številu prijateljev teka v naravi in teka na smučeh omogoči testiranje zmogljivosti in rezultatov redne vadbe v domačih krajih,

Aranžerji!

Ste prebrali razpis za tekmovanje? Radenska vas vabi, da po svojih zmogljivostih uredite izlozbe, prodajna mesta in gostinske prostore v stilu Radenske. Razpis smo objavili v januarski številki Mercatorja in še je čas za vašo prijavo! Sodelujte, čakajo vas lepe nagrade!

Mile Bitenc

Mercator Turist

naše delo - vaše potovanje

Mercator Turist

naše delo - vaše potovanje

Mercator Turist

naše delo - vaše potovanje

Dubrovnik z Mercator Turistom in revijo Stop

Drugi teden v marcu je bilo nadvse živo na relaciji Ljubljana-Dubrovnik, še najbolj pa v Dubrovniku samem. Štirikrat so poleteli Inexove »devetke« na sončno obalo Dalmacije in tja v organizaciji Mercator Turista in revije Stop popeljevali udeležence (in nekaj udeležencev) že tradicionalnega marčevskega izleta.

Dalmacija nas je sprejela s soncem obsijana, cvetoča, pomladna in tako je bilo vseh 10 dni - kot da bi tisti na »sončni upravi« hoteli izletom dodati »piko na i«. Hotel Libertas, eden najboljših v Dubrovniku, je bil začen dom za več kot 450 izletnikov. Tam, pa v starodavnem, z zgodovino tako bogatem Dubrovniku, na izle-

tih po Crnogorskem primorju in še marsikje, so preživeli nekaj nepozabnih dni. Tako so rekli sami.

Vsi, ki smo se kakorkoli trudili za njihovo dobro počutje, smo skušali vse napraviti kar najbolje. Prvi dan je mnogim razkril mozaik zanimive zgodovine, ki se skriva za dubrovniškim obzidjem (slika 2 in 4). Od-

lični dubrovniški vodiči so dali od sebe vse in še več: uspešno so vodili tudi po Črni gori in nas popeljali vse od porušene Kotorja do bisera Jadrana, Sv. Stefana. Odlično pripravljeni zabavni večer je bil za marsikoga eden najvselejših trenutkov v Dubrovniku. Presenečenja so se vrstila drugo za drugim, začela pa so se pravzaprav že na letalu, ko je Radenska razdelila lične mape s prospektom, nalepkami, značko in vžigalicami ter postregla z osvežujočo mineralno vodo. Pionir iz Subotice pa je vse potnike posladkal z bonboni. Mnogim je šopek vijolic kot dobrodošlica ob sprejemu na letališču Čilipi privabil celo iskrico v oko. Kup prijetnih presenečenj in zabavnih iger je čakal izletnike na zabavnem večeru (slika 1). Bilo je obilo smeha, pesmi in zabave. Srečo sta delila naša gosta, Lado Leskovar (slika 3) in Tomaž Domicelj, ki sta v imenu revije Stop izrezala 4 srečnice, ki bodo revijo leto dni prejeli brezplačno.

Naša Jana (iz Mercator Turista) je med

prijavnicami izrezala 4, ki so prinesle brezplačno potovanje na marčevski izlet v prihodnjem letu. Za druga presenečenja in nagrade so poskrbeli še Slovini, ki je nazdravil z aperitivom, PIK Takovo, ki je goste posladkal s sokovi in Ovokatom, Mladinska knjiga in Trubarjev antikvariat pa sta obdarila tiste, ki so z nami praznovali rojstni dan. Tudi Kolinska in Ilirija-Vedrog sta nagrajevali, predvsem pa Radenska, ki se je pri vsemu temu najbolj odrezala in osrečila kopico izletnikov.

Nepozabno presenečenje je bil nastop dubrovniške kape Ragusa (slika 5), ki je razen čudovitih dalmatinskih pesmi zapela tudi nekaj slovenskih narodnih.

Sploh je bilo lepo in prijetno, a kaj, ko je žal tako, kot pravi tole reklo: ko je najlepše, je treba domov. In tako smo zdaj doma. Leto se bo hitro zasukalo in pri Mercator Turistu si že belijo glave, kam prihodnjič ob osmem marcu. Z revijo Stop, seveda. - Besedilo Mile Bitenc in Matjaž Marinček, fotografije Franci Mulec.

Ob marčevskem prazniku

Marija Malus - M-Mednarodna trgovina, TOZD Contal

Živel dan žena!

Moj soprog je čudovit. Po šestih letih zakona mu uspeva v družini še vedno ohranjati svežino, ki je vela iz najinih prvih srečanj. Presenečenja, ki mi jih pripravlja ob praznikih, pa najsi bo to moj rojstni dan, obletnica poroke ali kak drugačen pomemben datum, so še vedno v njegovem stilu - tistem, ki se mi je zdel včasih edinstven (moj bog, kakim traparijam nasedajo ženske, ko gre za odločitve - izdihniti usodni »da« ali ne!), danes pa me vznemirja že malo manj.

Že kake tri tedne pred dnevom žena je moj mož opozarjal na ta pomembni praznik s tako skrivnostnim izrazom na obrazu, da o uspešnosti letošnjega praznovanja 8. marca sploh nisem dvomila. Poznam ga do zadnjega vlakna, čeprav mu zagotavljam, da bo njegova edinstvena razgibana notranjost zame vedno prijeten tabu. In okrog prvega, ko mi je svoj načrt razkril, sem seveda ponorela od veselja.

»Letos, draga, gremo za dan žena v Kranjsko goro! Malo sonca, smučanja in sploh sprostivte, tvo-

jemu emancipiranemu duhu ne bo škodilo. Pripravil sem vam tri-dnevni izlet v ta naš lepi smučarski center!«

Seveda sem bistro zamolčala, da mi je popolnoma jasno, kako zagnan smučar je, in da jaz stopim na dilce le, da smo pač skupaj. Tudi o skrbi, kako bo z najmlajšim (še le dva meseca ima), nisem črhnila. Podarjenemu konju ne gre gledati v zobe in nisem mu marala skaliti navdušenja prav za 8. marec.

»V hotelu sicer nisem dobil sobe,« je nadaljeval zaneseno, »imamo pa zato krasno sobico privat - po zahodnjaško, dragi moj!« Dan pred odhodom sem se iz pisarne izmuznila malce prej, ob enajstih. Niso mi ušli pomenljivi pogledi sodelavk, pa sem si mislila, naj se kar jezijo, tri dni gorskega zraka je vredno zavidanja. Najbolje bi bilo, ko bi ostala kar doma, ko sploh ne bi šla v službo. Ni malo dela - pripraviti puloverčke, majčke, pa hlačke, pa zabice za troje otrok, da o čisto ta malem ne govorimo; pletnice (pri dveh mesecih si ne moreš privoščiti papirnatih), stekleničke, mleko v prahu, gazo, vsa tista oblačilca, kremo za ritko...

Soprog je seveda hotel briljirati, kar zadeva športno garderobo. Da bo k temu puloverju pristojala ona srajca, da se barva tega šala ne bo bodla z barvo onih nogavic, na vse je treba paziti. Pa vsakih hlačk človek tudi ne more vzeti v Kranjsko goro; samo tiste, ki prikrivajo zaobljeni trebušček.

K počitku sem legla preveč utrujena, da bi o dogodku lahko še razmišljala. Las si nisem navila (ne bi bilo slabo imeti dobre pričeske za dan žena), v mojo potovalko pa je romal le par dolgih hlačk in pulover. Zame kar dovolj, že tako je bila stoenka prepolna vsega...

V Kranjski gori sem prebila dneve povečini z najmanjšim v naročju. Dopoldne tako nisem zapuščala sobe; preden ga nahraniš (še dobro, da sem skrivaj potisnila v potovalko tudi star kofarček, vodo je treba prekuhavati), dvakrat previješ (kopalnica s toplo vodo je bila v gornjem nadstropju) in postoriš vsa ostala drobna opravila, je poldne. Mož, ki se je bil širokoustit, kako me bo razbremenil, je že zjutraj izginil nekje na strminah Vitranca ali Podkorena, češ, po dolgem času je našel družbo smučarskih odličnežev. Na kosilo raje nisem hodila. Z otroki smo kar v Larixovem bifeju pojedli kako enolončnico, da je ostalo več časa za sprehod. Pa še na ričet sem večja dva komaj priklicala s Preseke. Popoldne pa zahladila že ob treh in ni da bi se kaj preveč sprehajal z dojenčkom.

Sem pa zato bolj z veseljem opazovala moževa žareča lica. Ni kaj reči, tale zrak mu koristi. Kako

navdušeno je pripovedoval zvečer, ko je zlagal premočena oblačila na radiator, (vmes je, jasno, s svojo družino spil v Priskanu še »špricer«, zdelo se mi je celo, da več kot enega), kakšen teren da je na Podkorenu.

Na dopustu si človek pač ne more kaj, da si ne bi privoščil malo bolj mondene večerje.

»Danes nas vabi mamica k Milki na kaj boljšega,« je najavil soprog nepričakovano. »Se bo pa ja vrgla v stroške in čistila za svoj praznik močnejši spol!«

Se dobro, da sem za vsak slučaj vzela s seboj tisto mojo skrito rezervo. Res se spodobi pogostiti družino ob taki priliki. Če že vse leto prisegamo na emancipacijo, je ne gre tajiti prav za osmi marec. Milka pa kuha, da je veselje: najboljšo divjačino, najboljšo kracje, pa na koncu marellice s smetano, pa palačinke s čokolado in orehi... Moja družina ta večer ni imela dna. In je mamica zapravila skrito rezervo. Se je pa zato oči izkazal in je prinesel lepo zavite tri tulipane.

Naslednje popoldne, ko smo se vračali domov, je mali tulil kot za stavo. Nič kaj preveč mu ni ugajal gorski ambient. Srednja se je prehladila, vročica jo je proti Kranju že krepko dajala. Mož je bil namršen in slabe volje, nič čudnega, cesta je bila prepolna veselih, domov hitečih družin, ki so na podoben način razveselile mame za dan žena.

»Ni kaj reči, dobro je bilo,« je bil zadovoljen mož, ko se je doma v dnevni sobi zleknil na kavč...

Medtem, ko sem iz prtljage zlagala umazano perilo, škafle, škaflice in ostalo kramo, sem razmišljala, kako srečna sem pravzaprav, da ne pripadam kakemu »višjemu« sloju, ki si lahko privoščijo mesec dni Kranjske gore. Še ponorela bi! Ali pa imajo še večjo srečo tiste ta bogate tujke. Veliko jih menda ni emancipiranih...

Letošnje, četrte zimske športne igre Mercatorja, ki so bile pri Mercatorjevem hotelu Bor na Črnem vrhu nad Idrijo, pričajo o čedalje večji množičnosti zimskih športov. Več o dosežkih berite na strani 11. Foto: Matjaž Marinček.

V ponedeljek, 23. marca je Gospodarsko razstavišče v Ljubljani odprlo vrata sejma Alpe adria. Ta je bil doslej splošni vzorčni sejem za področje Slovenije, Hrvatske, avstrijske Koroške in Furlanije - Julijske krajine, novi koncept pa ga opredeljuje kot specializirano razstavo pod motom »Človek in njegov prosti čas«, ki vključuje tudi turistično ponudbo omenjenih republik in sosednjih pokrajin.

V okviru sejma se prvič predstavlja delovna organizacija M-Mednarodna trgovina s tozdom Slovenija Sadje, Zunanja trgovina, v sodelovanju s tržskim poslovnim partnerjem Pietrom Petruccom. Razstavljeno je predvsem sveže sadje in sadne pulpe. Prvič pa se na sejmu pojavlja tudi Mercator Turist (M-HG, tozdr Ilirija) s svojo celotno ponudbo, kar ima za agencijo predvsem propaganden pomen. Več o sejmu boste lahko prebrali v prihodnji številki glasila. - Tekst in foto Matjaž Marinček.

Iz akcij KO za rekreacijo in šport - KORŠ

Avgust Rejc - M-Tehna, TOZD Spectrum

Pohod na Stol ter vzpon na Snežnik

Stol

Po dogovoru naj bi se udeleženci iz Mercatorja zbrali ob 4.00 na železniški postaji. Že na poti do postaje je gosto snežilo. Zato sem pričakoval, da bodo udeleženci iz krajev izven Ljubljane le s težavo prispeli v Ljubljano ali da jih bo grdo vreme odvrnilo od pohoda. Kljub vsem neveselostim smo se tik pred odhodom zbrali in še ujeli vlak.

V Žirovnici nas je pričakalo še močnejše sneženje, ki nas je spremljalo vso pot. Zaradi slabih razmer nas organizatorji niso pustili na vrh Stola, pač pa so od Valvazorjeve kočje naprej pot speljali po planinah pod Stolum. Kljub temu je bila pot v snegu težavna, tako kot preteklo leto, ko smo se povzpeli na vrh. Ob povratku sta dva udeleženca, ki sta se prvič odločila za pohod ravno na pobudo KORŠ-a pred dvema letoma, prejela za trikratni pohod srebrni znak.

Ko smo se vračali v vlakom proti Ljubljani, prepričani da smo tudi udeleženci iz Mercatorja dokazali pripravljenost in sposobnost za uspešno delovanje v sistemu splošne ljudske obram-

be, smo se dogovorili o udeležbi pri vzponu na Snežnik.

Snežnik

Žal tudi s Snežnikom nismo imeli sreče. V soboto je več kot 2000 udeležencev uživalo v soncu, medtem ko smo mi na pot odšli v nedeljo in prišli do kočje vsi premočeni in prepričani. Zgledali smo jo šele takrat, ko smo stali pred njo. Resnično nimamo sreče z vremenom, tako da letos nismo naredili niti spominskega posnetka udeležencev.

Pri vseh pohodih se pojavlja problem prevoza, posebno za tiste, ki prihajajo izven Ljubljane. Udeleženci iz Sevnice so povedali, da bi jih prišlo dosti več, če bi imeli možnost drugačnega prevoza. V glavnem se udeležujejo pohodov mladi planinci, ki nimajo lastnih avtomobilov, en avto pa je premalo. Še za en kombi je bilo interesentov, si ga pa niso upali nikjer sposoditi. Upajmo, da bomo imeli prihodnjič več sreče, vsi skupaj pa upamo, da nas bo več, da bi iz Ljubljane lahko nadaljevali pot z avtobusom.

Prejeli smo

Oglašam se v imenu kolektiva prodajalne tozda Grmada na Derčevi 29 v Ljubljani. V prejšnji številki glasila je novinar, podpisani z začetnicama M. M., na 13. strani, v rubriki Pometamo pred svojim pragom kritiziral po njegovi presoji kičasto steklovino in porcelan.

Pojasnitvi moram, da so to izdelki, ki so sorazmerno dragi in smo zato ob vsaki kraji močno oškodovani. Tu, kjer zdaj stojijo, ima blagajničarka odličen pregled in je možnost kraje zmanjšana na minimum.

Se en razlog je, zakaj ti izdelki stojijo tam, kjer stojijo. Na to gondolo namreč vsak dan, nekaj ur vztrajno sije sonce in le redki so izdelki, ki to prenesejo in ki sploh smejo biti izpostavljeni pretirani svetlobi in toploti.

Kritika nas je prizadela tudi zato, ker si sicer na vso moč prizadevamo, da bi potrošnikom v vsem ustregli.

Poslovodja
Marija Salobir